

Udskriftsdato: 7. januar 2026

VEJ nr 9697 af 04/07/2016 (Historisk)

Vejledning om næringsdeklaration

Ministerium: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Journalnummer: Miljø- og fødevaremin
Fødevarestyrelsen j.nr. 2015-27-33-00065

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 10293 af 16/12/2016

Vejledning om næringsdeklaration

(i henhold til Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne)

Indhold

1. Indledning
 - 1.1 De væsentligste ændringer i forhold til tidligere regler
2. Ikrafttrædelse og anvendelsesområde
3. Anvendelsesområde og sammenhæng med anden lovgivning
 - 3.1 Anvendelsesområde generelt for mærkningsforordningen
 - 3.2 Anvendelsesområde for næringsdeklaration
4. Definitioner
 - 4.1 Definition af næringsdeklaration
 - 4.1.1 Næringsdeklaration eller ernæringsanprisning
 - 4.2 Definition af næringsstoffer
 - 4.3 Andre definitioner
 - 4.4 Definitioner fra andre retsakter
5. Hvilke fødevarer skal næringsdeklarerer (obligatorisk næringsdeklaration)
 - 5.1 Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration
6. Hvilke næringsstoffer skal og kan indgå i næringsdeklarationen
 - 6.1 Energi
 - 6.2 Fedt
 - 6.2.1 Fedtsyrer
 - 6.3 Kulhydrat
 - 6.3.1 Sukkerarter
 - 6.3.2 Polyoler
 - 6.3.3 Stivelse
 - 6.4 Kostfibre
 - 6.5 Protein
 - 6.6 Salt
 - 6.7 Vitaminer og mineraler
 - 6.7.1 Definition af betydelig mængde
 - 6.7.2 Den deklarerede mængde er det samlede indhold
7. Hvordan skal næringsdeklarationen udformes - Udtryksformer
 - 7.1 Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml
 - 7.1.1 Hvilke fødevarer kan deklarerer pr. 100 ml?
 - 7.1.2 Måleenheder
 - 7.2 Angivelse af faktisk mængde pr. portion og/eller pr. forbrugsenhed
 - 7.2.1 Kan deklarationen angives pr. portion/forbrugsenhed alene?
 - 7.3 Angivelse af næringsstofindhold som en procentdel af referenceindtag
 - 7.3.1 Vitaminer og mineraler
 - 7.3.2 Energi og makronæringsstoffer
8. Præsentation
 - 8.1 Generelle mærkningskrav

- 8.1.1 Skriftstørrelse
 - 8.1.2 Mærkningssproget
 - 8.2 Krav til format - tabelformat
 - 8.2.1 Undtagelse fra tabelformat
 - 8.3 Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)
 - 9. Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen
 - 9.1 Anden frivillig fødevareinformation
 - 10. Særlige bestemmelser for fødevarer undtaget kravet om næringsdeklaration
 - 10.1 Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer
 - 10.2 Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer
 - 10.3 Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer undtaget kravet om næringsdeklaration (bilag V)
 - 11. Hvilken del af fødevaren skal deklarationen omfatte?
 - 11.1 Fødevaren som den sælges
 - 11.2 Fødevaren i tilberedt stand
 - 11.3 Fødevarer, der består af flere delpakninger
 - 12. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes?
 - 12.1 De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier
 - 12.1.1 Anvendelse af tabelværdier
 - 12.1.2 Fastsettelse af næringsværdier ved analyse
 - 12.2 Omregningsfaktorer ved beregning af energi
 - 12.3 Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler
 - 12.4 Tolerancer
 - 12.5 Afrunding af næringsdeklarationsværdier
 - 12.6 Ubetydelige mængder
 - 13. Elementer, som udløser krav om næringsdeklaration
 - 13.1 Ernærings- og sundhedsanprisninger
 - 13.1.1 Anprisning af stoffer, som ikke indgår i næringsdeklarationen
 - 13.1.2 Anprisning af ikke-færdigpakkede fødevarer
 - 13.2 Tilsætning af vitaminer og mineraler
- Bilag 1: Uddrag fra Kommissionens dokument "Spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne", dateret 31. januar 2013
- Bilag 2: Eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer
- Bilag 3: Eksempler på gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt
- Bilag 4: Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler
- Bilag 5: Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler
- Bilag 6: Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer
- Bilag 7: Retningslinjer for afrunding af værdierne i næringsdeklaration af fødevarer
- Bilag 8: Analysemetoder benyttet ved kontrol af næringsdeklaration
- Bilag 9: Oversigt over lovgivning relateret til næringsdeklaration af fødevarer

1. Indledning

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne (mærkningsforordningen) trådte i kraft den 12. december 2011.

Forordningen samler flere direktiver, der omhandler mærkning af fødevarer, herunder mærkningsdirektivet (2000/13/EF)¹ og næringsdeklarationsdirektivet (90/496/EØF)². Med forordningen justeres tillige artikel 7, stk. 1 og 2 i anprisningsforordningen (Forordning (EF) nr. 1924/2006)³ og artikel 7, stk. 3 i berigelsesforordningen (Forordning (EF) nr. 1925/2006)⁴, der omhandler krav til næringsdeklaration.

Denne vejledning forklarer mærkningsforordningens bestemmelser om næringsdeklaration (særligt artiklerne 29-35). Hvor det er relevant, er der henvist til de relevante artikler og bilag i forordningen.

Vejledningen følger ikke kronologisk artiklerne i mærkningsforordningen, men bestemmelserne gennemgås emnevis. Indledningsvist gennemgås forordningens anvendelsesområde (afsnit 3), definitioner (afsnit 4), hvilke fødevarer, der skal næringsdeklareres (afsnit 5) og hvilke næringsstoffer, der indgår i næringsdeklarationen (afsnit 6). Herefter beskrives, hvordan næringsdeklarationen skal udformes og præsenteres (afsnit 7 og 8) samt muligheder for gentagelse af næringsdeklarationsoplysninger i det primære synsfelt (afsnit 9). Hvordan man kommer frem til værdierne i næringsdeklarationen er beskrevet i afsnit 11 og 12.

Vejledningen omhandler ikke retningslinjer for kontrol af næringsdeklarationen. Der henvises, for så vidt angår retningslinjer for tolerance ved næringsdeklaration samt afrunding af deklarerede værdier, til en særlig vejledning udarbejdet af Kommissionen⁵. Kommissionen har også udarbejdet svar på en række spørgsmål, der er stillet vedrørende fortolkning af reglerne. Der er henvist til disse spørgsmål under de relevante afsnit, og man kan finde en samlet oversigt over spørgsmål og svar vedr. næringsdeklaration i denne vejlednings bilag 1.

Vejledningen skal læses i sammenhæng med mærkningsforordningen og andre retsakter, der henvises til. Der er i bilag 9 en liste over relevant lovgivning, vejledninger m.m.

1.1 De væsentligste ændringer i forhold til tidligere regler

De væsentligste ændringer i forhold til de tidligere regler er følgende:

Næringsdeklarationen (pr. 100 g eller 100 ml) bliver obligatorisk for færdigpakkede fødevarer pr. 13. december 2016, dog med undtagelser for visse fødevarer (jf. bilag V i mærkningsforordningen). Næringsindhold pr. portion kan angives frivilligt som et supplement til pr. 100 g/100 ml.

Den obligatoriske næringsdeklaration skal indeholde energiværdien (kJ/kcal) og seks næringsstoffer (fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt). Den obligatoriske rækkefølge af deklarerede næringsstoffer er ændret. Desuden skal indholdet af ”salt” angives i stedet for indholdet af ”natrium”.

Reglerne er udtømmende med hensyn til hvilke frivillige supplerende oplysninger, der må tilknyttes den obligatoriske næringsdeklaration. Der er nye og detaljerede bestemmelser for, hvilke oplysninger der frivilligt må gives supplerende (fx hvilke næringsstoffer), og hvordan disse må angives og i hvilket format.

Reglerne omfatter således også bestemmelser for frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer og alkoholholdige drikkevarer (1,2 volumenprocent eller derover), dvs. fødevarer, der er undtaget kravet om næringsdeklaration, herunder også undtagelser nævnt i forordningens bilag V.

Der er nye, specifikke regler for frivillig angivelse af næringsdeklarationsoplysninger i form af procentandele af referenceindtag for energi og visse næringsstoffer. Disse bestemmelser regulerer og ændrer på nogle punkter den hidtidige frivillige brug af fødevareindustriens ordning, der kendes som "Guideline Daily Amount" (GDA).

Betingelsen for at deklarere vitaminer og mineraler, dvs. at de deklarerede vitaminer og mineraler skal forekomme i produktet i "betydelig mængde", er for drikkevarer sat ned fra 15 % til 7,5 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. 100 ml. Der foretages tilsvarende ændringer i anprisningsforordningen og berigelsesforordningen.

2. Ikrafttrædelse og anvendelsesområde

Mærkningsforordningens artikel 54 - 55
--

Forordningen trådte i kraft den 12. december 2011, og har fundet anvendelse fra 13. december 2014.

Bestemmelsen om obligatorisk næringsdeklaration finder dog først anvendelse fra den 13. december 2016. Fødevarer, der er markedsført eller mærket før den 13. december 2016, og som ikke har påført næringsdeklaration, må markedsføres, indtil lagrene er opbrugte. Dermed vil fødevarer, uden næringsdeklaration, kunne markedsføres i en periode også efter den 13. december 2016.

Næringsdeklarationsdirektivet er ophævet med virkning fra 13. december 2014. Fra dette tidspunkt gælder kun mærkningsforordningen, dvs. al fødevareinformation på fødevarer, der mærkes fra dette tidspunkt, skal være i overensstemmelse med forordningen, herunder også frivillig næringsdeklaration og obligatorisk næringsdeklaration som følge af ernærings- eller sundhedsanprisning af fødevarer, jf. artikel 7 i anprisningsforordningen eller som følge af tilsætning af vitaminer eller mineraler, jf. artikel 7, stk. 3 i berigelsesforordningen. Fødevarer, som er markedsført eller mærket inden den 13. december 2014, og som ikke overholder mærkningsforordningens krav, kan markedsføres, indtil lagrene er opbrugt. Dermed vil fødevarer, med næringsdeklaration i overensstemmelse med de tidligere regler, kunne markedsføres i en periode også efter den 13. december 2014.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.26 gengivet i bilag 1:
--

3.26 - Hvornår finder de nye bestemmelser om næringsdeklaration anvendelse?
--

3. Anvendelsesområde og sammenhæng med anden lovgivning

Mærkningsforordningens artikel 1 og artikel 29
--

3.1 Anvendelsesområde generelt for mærkningsforordningen

Mærkningsforordningen finder generelt anvendelse på fødevarevirksomheder i alle led i fødevarekæden, hvor deres aktiviteter vedrører fødevareinformation til forbrugerne. Den finder ligeledes anvendelse på alle fødevarer – færdigpakkede og ikke-færdigpakkede, der er bestemt til den endelige forbruger, herunder fødevarer, der leveres af storkøkkener, og fødevarer bestemt til levering til storkøkkener. Denne bestemmelse betyder dog ikke, at køkkener skal være af en vis størrelse for at være omfattet.

Det er en forudsætning for udarbejdelse af en korrekt næringsdeklaration, at tidligere led i fødevarekæden har videregivet de korrekte oplysninger til brug for udarbejdelse af denne. Der påhviler således hvert enkelt led i kæden en forpligtelse til at videregive de korrekte oplysninger.

Forordningens bestemmelser gælder kun for virksomheder, hvis aktiviteter indebærer en vis kontinuitet og en vis grad af organisation. Privatpersoners lejlighedsvis håndtering og levering af fødevarer, servering af måltider og salg af fødevarer i forbindelse med fx velgørenhedsarrangementer eller byfester og lokale møder, hører ikke under forordningens anvendelsesområde.

For fortolkning af begrebet en vis kontinuitet og en vis grad af organisation, henvises til autorisationsvejledningen⁶.

3.2 Anvendelsesområde for næringsdeklaration

Som nævnt under 3.1. gælder forordningen generelt for alle fødevarer, dvs. både færdigpakkede og ikke-færdigpakkede.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.1 gengivet i bilag 1:

3.1 – Finder bestemmelserne om næringsdeklaration i FIC-forordningen anvendelse på alle fødevarer?

Reglerne for næringsdeklaration gælder dog ikke for kosttilskud og mineralvand, som skal næringsdeklarerer ifølge reglerne i henholdsvis kosttilskudsbekendtgørelsen (Bek. 39/2016)⁷ og mineralvandsbekendtgørelsen (Bek. 38/2016)⁸.

For kosttilskud og mineralvand er det således ikke muligt på frivillig basis at næringsdeklarere i henhold til mærkningsforordningen.

Næringsdeklarationsbestemmelserne gælder for modernælkserstatninger og tilskudsblandinger, forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad, kosterstatninger til vægtkontrol og fødevarer til særlige medicinske formål, medmindre der er fastsat specifikke bestemmelser vedrørende næringsdeklaration i anden lovgivning. Disse findes i givet fald i bekendtgørelse om modernælkserstatninger og tilskudsblandinger til spædbørn og småbørn (Bek. 766/2016)⁹, bekendtgørelse om forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad til spædbørn og småbørn (Bek. 765/2016)¹⁰, bekendtgørelse om kosterstatninger til vægtkontrol (Bek. 764/2016)¹¹ og bekendtgørelse om fødevarer til særlige medicinske formål (Bek. 792/2016)¹².

Det betyder, at hvis der ikke er fastsat specifikke bestemmelser om næringsdeklaration i disse bekendtgørelser, gælder mærkningsforordningens næringsdeklarationsbestemmelser.

Næringsdeklarationen af disse fødevarer skal således følge reglerne i mærkningsforordningen på de områder vedrørende næringsdeklarationen, hvor der ikke er fastsat bestemmelser i særregler fx vedrørende præsentation, skriftstørrelse, format, m.v.

I henhold til FSG-forordningen skal Kommissionen vedtage gennemførelsesbestemmelser for fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn, fødevarer til særlige medicinske formål og kostenstatninger til vægtkontrol. Kommissionen har vedtaget nye regler vedrørende modernælkserstatninger og tilskudsblandinger¹⁴ samt fødevarer til særlige medicinske formål¹⁵. Der er endnu ikke offentliggjort nye regler vedrørende kostenstatninger til vægtkontrol og forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad.

4. Definitioner

Mærkningsforordningens artikel 2 og bilag I

Med næringsdeklarationsreglerne etableres standardiserede gennemsnitlige mærkningsoplysninger om energi- og næringsindholdet i forskellige fødevarer.

Oplysninger vedrørende næringsindhold, som findes i diverse næringsstoffabeller og lignende, bygger ikke nødvendigvis på den samme definition eller de samme omregningsfaktorer, som er gældende i henhold til næringsdeklarationsreglerne.

Definitionen af "næringsstof" er angivet i mærkningsforordningens artikel 2, mens bilag I indeholder definitioner af forskellige begreber og en række næringsstoffer, som til enhver tid skal følges i næringsdeklarationssammenhæng. Forordningen giver dog ikke en udtømmende definition af alle omhandlede næringsstoffer eller relevante begreber.

4.1 Definition af næringsdeklaration

Ved næringsdeklaration forstås oplysning om:

- a) energiværdien eller
- b) energiværdi og udelukkende et eller flere af følgende næringsstoffer:
 - fedt (mættede fedtsyrer, enkeltumættede fedtsyrer, flerumættede fedtsyrer)
 - kulhydrat (sukkerarter, polyoler, stivelse)
 - salt
 - kostfibre
 - protein
 - alle vitaminer og mineraler anført i forordningens bilag XIII, del A, punkt 1, når de forekommer i betydelig mængde som defineret i forordningens bilag XIII, del A, punkt 2.

Det betyder, at andre stoffer end disse nævnte næringsstoffer, fx omega-3 fedtsyrer, ikke er en del af næringsdeklarationen. Dette udelukker ikke eventuelle krav om deklarerings, fx ved siden af eller nedenunder næringsdeklarationen. Se afsnit 6 og 13.1.1, samt Kommissionens svar på spørgsmål 3.13, gengivet i bilag 1.

I afsnit 6 er, de elementer (energi og næringsstoffer), som skal indgå i næringsdeklarationen, nærmere beskrevet.

Den obligatoriske næringsdeklaration består af oplysninger om energiværdien, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Denne deklaration kan suppleres med oplysning om følgende næringsstoffer: enkeltumættede fedtsyrer, flerumættede fedtsyrer, polyoler, stivelse, kostfibre samt vitaminer og mineraler.

Der er overordnet set tale om to typer af næringsdeklarationer:

- 1) Den obligatoriske næringsdeklaration, der kan suppleres med ovennævnte næringsstoffer. Hvordan denne skal udformes og præsenteres gennemgås i henholdsvis afsnit 7 og 8.
- 2) Gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt. Dette er beskrevet nærmere i afsnit 9.

4.1.1 Næringsdeklaration eller ernæringsanprisning?

Næringsdeklarationsoplysninger reguleres af mærkningsforordningen, hvorimod ernæringsanprisninger reguleres af anprisningsforordningen. Det er derfor vigtigt konkret at sondre mellem, hvornår der er tale om en næringsdeklarationsoplysning, og hvornår der er tale om en ernæringsanprisning.

I mærkningsforordningen er ”næringsdeklaration” defineret som beskrevet ovenfor.

I anprisningsforordningen er ”anprisning” defineret som ethvert budskab eller enhver fremstilling, der ikke er obligatorisk i henhold til fællesskabslovgivningen eller national lovgivning, herunder billeder, grafik eller symboler uanset form, som angiver, indikerer eller antyder, at en fødevarer har særlige egenskaber. Ved ”ernæringsanprisning” forstås enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at en fødevarer har særlige gavnlige ernæringsmæssige egenskaber på grund af dens energiværdi eller indhold af næringsstoffer eller andre stoffer.

Eksempler på ernæringsanprisninger er ”sukkerfri”, ”kilde til kostfiber” eller Nøglehulsmærket. En frivillig fremhævelse af et faktuel næringsindhold, fx ”5 g fedt” eller ”10 % protein” vil også fremstå som ernæringsanprisninger, og lovligheden heraf skal vurderes i henhold til anprisningsforordningens regler. Læs mere om reglerne om ernæringsanprisninger i anprisningsforordningen og anprisningsvejledningen¹⁶.

En frivillig gentagelse på pakningen af energiindholdet alene eller energiindholdet sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt i overensstemmelse med artikel 30, stk. 3, betragtes dog ikke som en ernæringsanprisning. Se mere herom i afsnit 9.

4.2 Definition af næringsstoffer

I dette afsnit gengives definitionerne af de forskellige næringsstoffer. I vejledningens afsnit 6 er der yderligere bemærkninger til de enkelte næringsstoffer.

Næringsstof (jf. artikel 2): Protein, kulhydrat, fedt, kostfibre, natrium, vitaminer og mineraler opført i forordningens bilag XIII, del A, nr. 1 samt stoffer, der tilhører, eller er bestanddele af en af disse kategorier.

Fedt (jf. bilag 1): Det samlede indhold af lipider, herunder phospholipider.

Mættede fedtsyrer (jf. bilag 1): Fedtsyrer uden dobbeltbindinger.

Transfedtsyrer (jf. bilag 1): Fedtsyrer med mindst én ikke-konjugeret (dvs. afbrudt af mindst én methylen-gruppe) kulstof-kulstof-dobbeltbinding i transkonfigurationen.

Enkeltumættede fedtsyrer (jf. bilag 1): Fedtsyrer med én cis-dobbeltbinding.

Flerumættede fedtsyrer (jf. bilag 1): Alle fedtsyrer med to eller flere cis, cis-methylen-afbrudte dobbeltbindinger.

Kulhydrat (jf. bilag 1): Ethvert kulhydrat, som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler.

Sukkerarter (jf. bilag 1): Alle mono- og disaccharider, som forekommer i en fødevare, med undtagelse af polyoler.

Polyoler: Alkoholer, der indeholder mere end to hydroxylgrupper.

Protein (jf. bilag 1): Proteinindholdet beregnet efter formlen: Protein = totalt Kjeldahl-nitrogen x 6,25.

Salt (jf. bilag 1): Salt svarende til indholdet beregnet efter formlen: salt = natrium x 2,5.

Kostfibre (jf. bilag 1): Kulhydratpolymerer med tre eller flere monomere enheder, der hverken fordøjes eller optages i tyndtarmen hos mennesker, og som tilhører følgende kategorier:

- spiselige kulhydratpolymerer, der forekommer naturligt i fødevarer, som de indtages,
- spiselige kulhydratpolymerer fra råvarer til fødevarer, der er fremkommet ved fysiske, enzymatiske eller kemiske metoder, og som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation, eller
- spiselige syntetiske kulhydratpolymerer, som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation.

4.3 Andre definitioner

Gennemsnitsværdi (jf. bilag 1): Den værdi, der bedst repræsenterer den mængde næringsstof, som en given fødevare indeholder, og ved hvilken der tages hensyn til den margin, der skyldes sæsonmæssige variationer, forbrugsmønstre og andre faktorer, som kan have indflydelse på den faktiske værdi.

Det er væsentligt, at den deklarerede værdi ikke vildleder forbrugeren med hensyn til det faktiske indhold.

Færdigpakket fødevare (jf. artikel 2): En vare, der som en sådan udbydes til salg til den endelige forbruger og til storkøkkener, og som består af en fødevare samt den emballage, hvori den blev pakket, inden den blev udbudt til salg, uanset om emballagen omslutter fødevaren helt eller delvist, men dog på en sådan måde, at indholdet ikke kan ændres, uden at emballagen åbnes eller ændres. En ”færdigpakket fødevare” omfatter ikke fødevarer, der pakkes på salgsstedet på anmodning af forbrugeren eller er færdigpakket med henblik på direkte salg. Der henvises i øvrigt til mærkningsvejledningen¹⁷.

For andre definitioner henvises til artikel 2 i mærkningsforordningen.

4.4 Definitioner fra andre retsakter

Visse definitioner fra andre retsakter finder også anvendelse i forbindelse med mærkningsforordningen. Dette gælder for definitioner i Forordning (EF) nr. 178/2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed (fødevareforordningen)¹⁸ og Forordning (EF) nr. 852/2004 om fødevarehygiejne (hygiejneforordningen)¹⁹.

Fra hygiejneforordningen skal nævnes:

Uforarbejdede produkter: Fødevarer, der ikke er blevet forarbejdet, og omfatter produkter, der fx er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, rensset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet.

Forarbejdede produkter: Fødevarer, der fremkommer ved forarbejdning af uforarbejdede produkter. Disse produkter kan indeholde stoffer, der er nødvendige for fremstillingen eller for at give produkterne særlige egenskaber.

5. Hvilke fødevarer skal næringsdeklareres (obligatorisk næringsdeklaration)

Mærkningsforordningens artikel 9, stk. 1, litra l), artikel 30, 49 og 50.

Med forordningen indføres der obligatorisk næringsdeklaration pr. 100 g eller 100 ml på færdigpakkede fødevarer. En række færdigpakkede fødevarer er dog undtaget herfra, jf. mærkningsforordningens bilag V.

Ved anvendelse af ernærings- eller sundhedsanprisninger og ved tilsætning af vitaminer og mineraler udløses tillige krav om næringsdeklaration. Desuden skal indholdet af det anpriste næringsstof eller andet stof deklareres. Ligeledes er der krav om, at indholdet af de tilsatte vitaminer og mineraler skal deklareres. Læs mere i afsnit 13.

5.1 Undtagelser fra kravet om næringsdeklaration

Mærkningsforordningens artikel 16, stk. 3 og 4, artikel 44 og bilag V

En række fødevarer er undtaget fra næringsdeklarationskravet. Disse fødevarer er:

- ikke-færdigpakkede fødevarer, herunder dem, der pakkes på forbrugerens anmodning eller er færdigpakkede med henblik på direkte salg,
- alkoholholdige drikkevarer (1,2 volumenprocent eller derover), og
- de fødevarer, der fremgår af forordningens bilag V.

Hvis færdigpakkede fødevarer, der er undtaget fra næringsdeklarationskravet i mærkningsforordningen, ernærings- eller sundhedsanpriser eller tilsættes vitaminer eller mineraler, skal disse fødevarer alligevel næringsdeklareres i henhold til reglerne. Ligeledes skal ikke-færdigpakkede fødevarer, der tilsættes vita-

miner eller mineraler næringsdeklareres. Ikke-færdigpakkede fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriser skal dog ikke næringsdeklareres, jf. anprisningsforordningen.

Se også afsnit 10.1 for information om næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer, der som udgangspunkt er undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.5 gengivet i bilag 1:

3.5 - Hvilke undtagelser gælder?

Nedenfor er nævnt de fødevarer, som er angivet i forordningens bilag V.

1) Uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

Denne undtagelse omfatter fx uforarbejdet frugt, grønsager, kød, fisk, æg, m.v. Definitionen af uforarbejdede produkter fremgår af hygiejneforordningen, og omfatter fødevarer, der fx er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formålet, opskåret, rensset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet. Listen er ikke udtømmende.

Produkter, der kun består af én ingrediens, men som har gennemgået en forarbejdning, der ikke er nævnt ovenfor, eller kan sidestilles hermed, er ikke omfattet af undtagelsen, fx varmebehandling, ekstrahering, m.v.

Med kategori af ingredienser menes en blanding af flere enkeltstående uforarbejdede ingredienser af samme kategori i samme pakning. Fx vil en blanding af forskellige uforarbejdede nødder som cashewnødder, hasselnødder, mandler m.v., være omfattet af denne undtagelse.

2) Forarbejdede produkter, der som eneste forarbejdning er modnet, og som kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser.

Denne undtagelse omfatter således kun de forarbejdede fødevarer, som er modnede og består af én ingrediens, og ikke fødevarer, som fx er kogt.

Forarbejdede modnede kødprodukter, som fx er tilsat salt, er heller ikke omfattet af denne undtagelse, da de ikke længere kun består af én ingrediens.

3) Drikkevand, herunder drikkevand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer.

Undtagelsen inkluderer vand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer. Hvis der er anvendt andre tilsætninger, fx sukkerarter, næringsstoffer, m.v., er produktet ikke længere undtaget. Mineralvand er ikke omfattet af mærkningsforordningens bestemmelser om næringsdeklaration, jf. artikel 29, stk. 1, litra b. Se afsnit 3. 2.

4) Krydderurter, krydderier eller blandinger heraf.

Undtagelsen omfatter også krydderier eller krydderiblandinger, som er tilsat tilsætningsstoffer, aromaer, salt, m.v.

5) Salt og erstatninger herfor.

Med erstatninger for salt tænkes på andre former for salt end almindeligt husholdningssalt (natriumchlorid), fx kalium- og magnesiumsalte. Det omfatter ikke andre former for saltholdige smagstilsætninger, som fx bouillonterninger, m.v.

6) *Sødestoffer til bordbrug.*

Med sødestof menes sødestoffer, som omfattet af reglerne om fødevaretilsætningsstoffer (Forordning (EF) Nr. 1333/2008)²⁰. Med henvisning til denne forordning er ”sødestoffer til bordbrug” præparater af tilladte sødestoffer, der kan indeholde andre fødevaretilsætningsstoffer og/eller fødevareingredienser, og som er bestemt til salg til den endelige forbruger som en sukkererstatning. Saccharose, andre sukkerarter eller andre ingredienser, der er tilsat med henblik på at have en sødende egenskab er ikke omfattet af definitionen på ”sødestof”.

7) *Produkter omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/4/EF af 22. februar 1999 om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter²¹, hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner.*

Kaffeekstrakter og cikorieekstrakter, som beskrevet i direktivets bilag er undtaget. Her er angivet kaffeekstrakter, opløselig kaffeekstrakt, pulverkaffe og instant kaffe samt cikorieekstrakt, opløselig cikorie og instant cikorie, med nærmere angivne specifikationer. Derudover er hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner undtaget.

Færdigbrygget kaffe solgt på flasker samt forskellige ”kaffe-produkter”, som fx er tilsat sukker, mælkepulver, eller lignende er ikke undtaget.

8) *Urte- og frugtte, te, koffeinfri te, pulver te eller te ekstrakt, koffeinfri pulverte eller te ekstrakt, som ikke indeholder andre tilsatte ingredienser end smagsstoffer, der ikke ændrer teens næringsværdi.*

Produkter, der fx er tilsat aromaer eller tilsætningsstoffer er omfattet af undtagelsen, medens tilsætning af fx sukker betyder, at produktet ikke er undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

9) *Gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer.*

Hvis der til produktet er anvendt andre tilsætninger end aromaer, fx salt, er produktet ikke længere undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

10) *Aromaer.*

For definitionen af aromaer henvises til forordning om aromaer m.v. (Forordning (EF) nr. 1334/2008)²².

11) *Fødevaretilsætningsstoffer.*

For definition af fødevaretilsætningsstoffer henvises til forordning om fødevaretilsætningsstoffer (Forordning (EF) Nr. 1333/2008).

12) *Tekniske hjælpestoffer.*

For definitionen af tekniske hjælpestoffer henvises til forordning om fødevaretilsætningsstoffer (Forordning (EF) Nr. 1333/2008).

13) *Fødevareenzymmer.*

For definitionen af fødevareenzymmer henvises til forordning om fødevareenzymmer (Forordning (EF) 1332/2008)²³.

14) *Gelatine.*

Ingen yderligere bemærkninger.

15) *Sammensatte midler, der får marmelade, gelé og lign. til at stivne.*

De sammensatte midler, som er omfattet af dette punkt, er fx pectinholdige produkter udvundet af tørrede presserester af æbler eller skaller af citrusfrugter eller kvæder eller en blanding heraf ved behandling med fortyndet syre og efterfølgende delvis neutralisering med natrium- eller kaliumsalte (»flydende pectin«). Disse produkter er ikke omfattet af definitionen på fødevaretilsætningsstoffer, jf. pkt. 11. Det omfatter ikke produkter som fx »syltesukker«, der indeholder pektin eller andre geleringsmidler.

16) *Gær.*

Undtagelsen omfatter »ren gær«, både almindelig presse-gær og tørgær. Undtagelsen omfatter dog ikke forskellige sammensatte produkter til brug for bagning, hvor gær indgår som en bestanddel.

17) *Tyggegummi.*

Denne bestemmelse omfatter alle former for tyggegummi. Man skal dog være opmærksom på, at for tyggegummi, som er anprist, fx som »sukkerfrit«, er der krav om næringsdeklaration. Se afsnit 13.1.

18) *Fødevarer i emballage eller beholder, hvis største overflade har et areal på mindre end 25 cm².*

For rektangulær eller kasseformet emballage er det lige for at bestemme den »største yderflade«, dvs. en hel side af den pågældende emballage (højde x bredde). For cylinderformet emballage eller flaskeformet emballage, der ofte har ujævne former, er det mere komplekst at bestemme den største yderflade. En pragmatisk afklaring af begrebet »største yderflade« for cylinder- eller flaskeformet emballage, der ofte har ujævne former, kunne fx være et udelukke top, bund og kanter i toppen og bunden af dåser og kanter og hals på flasker og krukke. Dette fremgår af punkt 2.3.1 i Kommissionens spørgsmål og svar dokument vedrørende anvendelse af mærkningsforordningen, dateret 31. januar 2013. I denne vejlednings bilag 1 er alene gengivet spørgsmål og svar særligt for næringsdeklaration, og ikke for generel mærkning.

19) *Fødevarer, herunder håndværksfødevarer, der leveres direkte fra producenten af små mængder produkter til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger.*

»Håndværksfødevarer« er ikke defineret i forordningen. Der vil dog typisk være tale om håndlavede eller ikke-standardiserede produkter. Denne undtagelse er rettet mod både håndværksfødevarer og andre fødevarer, som opfylder de efterfølgende led i teksten. Der er ikke krav om, at varen skal være solgt til forbrugeren inden for et bestemt tidsrum, som det er tilfældet i bestemte direkte salgssituationer jf. mærkningsbekendtgørelsens § 15.

Små mængder

Undtagelsen vedrører desuden producenter, som producerer små mængder af fødevarer. »Små mængder« er ikke defineret i forordningen. Der bør derfor foretages en konkret vurdering af, hvad små mængder er i forhold til fx hvilken type produkt, der er tale om. Der vil typisk være tale om små eller mindre produktioner af fødevarer, som ikke er standardiserede, og hvor sammensætningen af produktet ofte varierer. Der kan være tale om salg fra primærproducenter, såsom stalddørssalg eller gårdbutikker, som sælger lokalt eller direkte til forbrugeren, eller detailvirksomheder, som har mindre produktioner af forskellige fødevarer. Undtagelsen gælder således ikke for samtlige små og mindre fødevarevirksomheder i Danmark (fx defineret ud fra omsætning og/eller antal ansatte).

Levering direkte fra producenten til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger

Fødevarerne skal leveres direkte fra producenten (af små mængder) til enten forbrugeren, herunder eventuelt ved fjernsalg, eller lokale detailvirksomheder, som sælger direkte til forbrugeren.

Lokalt

”Lokalt” er ikke defineret i forordningen. Baggrunden for bestemmelsen er imidlertid, at der er tale om et begrænset salg i lokalområdet, og ikke et salg udbredt til alle detailvirksomheder i hele landet. Der kan tages udgangspunkt i de afstande, der er fastsat i autorisationsbekendtgørelsen, og som er nærmere beskrevet i autorisationsvejledningen.

Det betyder, at det omfatter salg af små mængder til detailvirksomheder indenfor en radius af 50 km (alle typer animalske fødevarer) eller indenfor samme eller tilstødende region (forarbejdede animalske fødevarer). Danmark er opdelt i fem regioner: Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland. Der er som udgangspunkt ikke tale om fødevarer, som sælges på tværs af landegrænserne.

Det betyder også, at forarbejdede animalske specialprodukter, der er omfattet af § 14, stk. 5, i autorisationsbekendtgørelsen, kan leveres uden næringsdeklaration (max. 100 kg/uge) over hele landet.

For ikke-animalske produkter må der foretages en konkret vurdering. Det kan være hensigtsmæssigt, at tage udgangspunkt i ovennævnte afstandsgrænser på max 50 km eller indenfor samme eller tilstødende region.

Undtagelsen vil som udgangspunkt bl.a. gælde for de mindre produktioner af fx sandwich, smørrebrød og lignende, der fremstilles i detailforretninger, inkl. supermarketers slagter-, bager- eller delikatesseafdelinger, og som ikke kun sælges direkte til forbrugerne i egen detailforretning, men også til andre detailforretninger i nabolaget, som sælger fødevarerne til forbrugerne.

Det bemærkes, at uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser, fx kød, fisk, æg, frugt og grønt, allerede er undtaget fra kravet om næringsdeklaration, jf. nr. 1 i bilag V.

6. Hvilke næringsstoffer skal og kan indgå i næringsdeklarationen

Mærkningsforordningens artikel 30 og bilag XV

Obligatoriske næringsdeklarationselementer: Næringsdeklarationen skal indeholde oplysning om energiværdien og mængden af næringsstofferne: fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Dette betegnes som den obligatoriske næringsdeklaration. Bemærk, at den rækkefølge, som næringsstofferne skal angives i, er ændret i forhold til reglerne i næringsdeklarationsbekendtgørelsen. Baggrunden for ændringen er, at de elementer, der formodes at interessere forbrugerne mest, står først. Den nye rækkefølge skal følges. Se afsnit 8.2.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.2 gengivet i bilag 1:

3.2 – Hvad skal angives?

Frivillige næringsdeklarationselementer: Virksomhederne kan derudover frivilligt vælge at deklarere ét eller flere af følgende næringsstoffer: enkeltumættede fedtsyrer, flerumættede fedtsyrer, polyoler, stivelse, kostfibre, og/eller de vitaminer eller mineraler, der fremgår af forordningens bilag XIII, og som findes i fødevaren i en ”betydelig mængde”. For definition af ”betydelig mængde” se afsnit 6.7.1.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.6 gengivet i bilag 1:

3.6 – Hvilke andre næringsstoffer kan angives?

Listerne over de obligatoriske og frivillige næringsstoffer er ”lukkede lister”. Der kan på EU-niveau vedtages ændringer til disse lister. Indtil der måtte blive vedtaget ændringer, er der ikke mulighed for at angive mere eller andet i næringsdeklarationen end det, der udtrykkeligt er angivet i forordningen. Det er derfor ikke tilladt at deklarere transfedtsyrer, organiske syrer eller lignende i næringsdeklarationen.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.13 gengivet i bilag 1:

3.13 – Er det muligt at mærke indholdet af bestanddele af næringsstoffer, der angives på frivilligt grundlag, fx omega-3-fedtsyrer, som bestanddele af enkeltumættede fedtsyrer?

Af de frivillige elementer kan virksomheden vælge kun at angive dem, der er relevante for den pågældende fødevarer, og skal dermed ikke nødvendigvis angive alle de frivillige elementer. Det vil fx ikke være relevant at angive indholdet af flerumættede fedtsyrer i en almindelig læskedrik, der primært indeholder sukkerarter.

Hvis indholdet af et næringsstof, som frivilligt kan næringsdeklareres, anprises, fx indhold af kostfibre, bliver det obligatorisk at deklarere indholdet af kostfiber, og dette skal angives i næringsdeklarationen i den rækkefølge som er anført i forordningens bilag XV.

Hvis indholdet af andre næringsstoffer anprises, fx omega 3-fedtsyrer, skal indholdet af omega-3 fedtsyrer også deklareres, og mængden skal angives i samme synsfelt som næringsdeklarationen, men udenfor denne. Mængden skal beregnes og angives i overensstemmelse med artikel 31, 32 og 33 i mærkningsforordningen. Det betyder fx, at den deklarerede mængde skal være en gennemsnitsværdi, og at mængden skal deklareres pr. 100 g/100 ml af fødevaren, og kan supplerende angives pr. portion eller forbrugsenhed. De måleenheder (g, mg eller µg), der anvendes til at angive mængden af stoffet skal være relevante for hvert af de pågældende stoffer, jf. artikel 49.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.14 gengivet i bilag 1:

3.14 – Mængden af næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning skal også angives. Kan det indgå i næringsdeklarationen?

I deklarationen skal der bruges de betegnelser, der er angivet i forordningen. Fx skal der stå ”sukkerarter” og ikke ”sukker”. Rækkefølgen af de deklarerede næringsstoffer samt de måleenheder, der skal angives, fremgår af forordningens bilag XV. Se også afsnit 8.2.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.23 gengivet i bilag 1:

3.23 – Kan ikoner alene anvendes til at symbolisere næringsstoffer og/eller energiværdien i stedet for ord?

I de følgende afsnit gives bemærkninger til de forskellige elementer i næringsdeklarationen. Se i øvrigt afsnit 4.2. med hensyn til specifikke definitioner.

Hvordan mængden af energi og næringsstoffer skal angives, er omhandlet i afsnit 7. Hvordan næringsstofferne skal præsenteres og hvilke regler, der gælder for frivillig gentagelse af næringsdeklarationen, er omhandlet i henholdsvis afsnit 8 og 9. Hvilke næringsstoffer, der kan angives ved frivillig næringsdeklaration af eksempelvis ikke-færdigpakkede fødevarer og alkoholholdige drikkevarer, er omtalt i afsnit 10.

6.1 Energi

Alle næringsstoffer eller andre stoffer, som er energigivende, skal indgå i energiberegningen. Disse er fedt, protein, kulhydrat, kostfibre, alkohol og organisk syre. Dette gælder, uanset om de forskellige elementer er angivet i selve deklarationen eller ej.

Så selv om kostfibre ikke er obligatorisk at deklarere, skal bidraget af energi fra kostfibre indgå i energiberegningen. Og for alkohol og organiske syrer – som begge ikke kan angives i selve næringsdeklarationen – skal den mængde energi, de bidrager med også indgå i den deklarerede energiværdi. Det skal dog bemærkes, at for de fleste fødevarer er indholdet af organiske syrer lavt og uden betydning ved beregning af energiindholdet af fødevaren. Selv i de tilfælde, hvor der er organiske syrer i fødevaren, fx mælkesyre i surmælksprodukter, er indholdet forholdsvist lavt. Det bør dog vurderes konkret i sammenhæng med produktets energiindhold i øvrigt, om indholdet af organiske syrer er uden betydning. Fx vil 1 g organisk syre pr. 100 g for en ost 45+ være uden væsentlig betydning for produktets energiindhold, hvorimod 1 g organisk syre pr. 100 g i et ”energifattigt” produkt kan have en betydning. Se også afsnit 12.2 (omregningsfaktorer).

6.2 Fedt

Fedt omfatter alle lipider, herunder phospholipider. Dette betyder, at alle mono-, di- og triglycerider, phospholipider, transfedtsyrer, frie fedtsyrer, andre fedtstoffer som kolesterol og plantesteroler falder ind under definitionen på fedt. Anvendelse af tilsætningsstoffer, fx mono- og diglycerider af fedtsyrer, skal også medregnes.

Glycerol i fri form (E 422) er ikke omfattet af definitionen af fedt, men er et polyol, jf. definitionen på polyoler i bilag 1 i mærkningsforordningen.

”Salatrim” hører også med til definitionen af fedt. Salatrim er en forkortelse for ”Short and long chain acyl triglyceride molecules” (kort- og langkædede acyltriglyceridmolekyler), som er godkendt i henhold til reglerne for novel food²⁴. For salatrim er fastsat en anden omregningsfaktor end for øvrige fedtstoffer. Se afsnit 12.2.

Det er ikke tilladt specifikt at deklarere delelementer af fedt, som fx salatrim, kolesterol, m.v.

6.2.1 Fedtsyrer

Det er obligatorisk at deklarere indholdet af mættede fedtsyrer. De delmængder af fedt, som derudover frivilligt kan deklareres, er alene enkeltumættede fedtsyrer og flerumættede fedtsyrer.

Ved deklaration af fedtsyrer skal man være opmærksom på, at summen af fedtsyrer ikke nødvendigvis giver samme værdi som summen af totalt fedt. Dette skyldes, at glyceroldelen ikke skal regnes med i fedtsyredelen, men indgår i mængden af totalt fedt.

Ved deklaration af fedtsyrer skal betegnelserne være henholdsvis ”mættede fedtsyrer”, ”enkeltumættede fedtsyrer” og ”flerumættede fedtsyrer”, og ikke ”mættet fedt”, ”enkeltumættet fedt” og ”flerumættet fedt”.

Det er ikke tilladt specifikt at deklarere indholdet af transfedtsyrer, men et eventuelt indhold af transfedtsyrer skal indgå i den samlede mængde deklareret fedt. Indhold af transfedtsyrer i fødevarer i Danmark er i øvrigt reguleret ved transfedtbekendtgørelsen (Bek. nr. 1427/2015)²⁵.

6.3 Kulhydrat

”Kulhydrat” er defineret som den mængde kulhydrat, som nedbrydes i menneskets stofskifte, herunder polyoler. Definitionen af ”kulhydrat” omfatter ikke totalt kulhydrat i kemisk forstand, men kun de kulhydrater, der bliver nedbrudt i tyndtarmen og omsættes. Kostfibre er således ikke omfattet af kulhydratdefinitionen.

6.3.1 Sukkerarter

”Sukkerarter” omfatter alle mono- og disaccharider, som forekommer i en fødevare, med undtagelse af polyoler. Ved ”sukker” forstås derved alle sukkerarter.

Ved deklaration af sukkerindhold skal man deklarere ”sukkerarter” og ikke de forskellige typer af sukkerarter som glukose, fruktose m.v., ligesom det heller ikke er tilladt at deklarere delelementer af sukkerarterne. ”Sukkerarter” omfatter det samlede indhold af sukkerarter, dvs. naturligt forekommende sukkerarter og tilsatte sukkerarter. ”Tilsat sukker” må ikke angives særskilt i næringsdeklarationen.

6.3.2 Polyoler

”Polyoler” falder ind under definitionen på kulhydrat, og er defineret i forordningen, som alkoholer, der indeholder mere end to hydroxylgrupper. Polyoler (også kaldet sukkeralkoholer) er en hydrogeneret form for kulhydrat, hvis carbonylgruppe er blevet reduceret til en primær eller sekundær hydroxylgruppe (deraf alkohol). Mængde af polyoler kan deklareres.

”Erythritol” er en sukkeralkohol og falder således ind under definitionen af kulhydrat. Erythritol kan ikke deklareres i sig selv, men har betydning for udarbejdelse af en korrekt næringsdeklaration ud fra de fastsatte omregningsfaktorer til beregning af produktets energiindhold. Se afsnit 12.2.

Hvis et produkt indeholder erythritol, og man frivilligt deklarerer polyoler, skal erythritol også regnes med her.

6.3.3 Stivelse

”Stivelse” er omfattet af definitionen af kulhydrat, men er ikke nærmere defineret i forordningen.

Stivelse er et polysaccharid, bestående af glukoseenheder. Stivelse udgør hovedparten af det fordøjelige kulhydrat i kosten. Eventuelt resistent stivelse, som ikke fordøjes eller optages i tyndtarmen, er ikke omfattet af definitionen, men hører til under definitionen på kostfibre.

6.4 Kostfibre

Kostfibre er i næringsdeklarationssammenhæng ikke omfattet af definitionen på kulhydrat, selv om de i kemisk forstand er kulhydrater. Indhold af kostfibre skal derfor deklareres separat.

For isolerede stoffer, der menes at falde ind under definitionen på kostfibre, er det dog en forudsætning, at der foreligger en tilstrækkeligt dokumenteret gavnlig fysiologisk effekt.

EFSA angiver, at de primære typer af kostfiber er²⁶ :

- Non-stivelse-polysaccharider (NSP) - cellulose, hemicellulose, pectiner, hydrocolloider (eksempelvis gummi, planteslimstoffer og beta-glucaner).
- Resistente oligosaccharider: fructo-oligosaccharider (FOS), galacto-oligosaccharider (GOS) og andre resistente oligosaccharider.
- Resistent stivelse - bestående af fysisk indkapslet stivelse, nogle typer af rå stivelsesgranulater og retrograderet amylose, samt nogle typer af kemisk og /eller fysisk modificeret stivelse
- Lignin, som ikke er et kulhydrat, regnes med til kostfibre, hvis dette er naturligt forbundet til de polysaccharider, der er omfattet af kostfiberdefinitionen.

Definitionen af kostfibre hænger nøje sammen med de analysemetoder, der er tilgængelige og anerkendte. Det er i realiteten kun muligt at kvantificere mængden af kostfibre ved at referere til en specifik metode eller kombination af analysemetoder.

Kommissionen har i december 2012 udarbejdet vejledende retningslinjer til brug for myndighedernes kontrol af deklaration af kostfiber m.v., for så vidt angår analysemetoder for bestemmelse af deklareret indhold af kostfiber²⁷.

Der skal beregnes energi af den mængde kostfibre, der indgår i produktet, uanset om kostfibre er deklareret eller ej. Energiomregningsfaktorer er nærmere beskrevet i afsnit 12.2.

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af kostfiber.

6.5 Protein

Proteinindholdet skal beregnes efter formlen: ”protein = totalt Kjeldahl nitrogen x 6,25”. Det vil sige, at faktoren 6,25 skal benyttes i alle tilfælde.

Eventuelt mere specifikke omregningsfaktorer for protein for visse fødevaregrupper, fx mælk, er ikke er tilladt. Mange tabelværdier for protein benytter andre faktorer, hvilket man skal være særligt opmærksom på ved næringsdeklaration på baggrund af tabelværdier.

Det er ikke tilladt at deklarere delelementer af protein, fx aminosyrer.

6.6 Salt

Som noget nyt skal saltindholdet deklareres som ”salt” – og ikke længere som ”natrium”. Baggrunden for dette er, at det forventes, at forbrugerne forstår denne betegnelse bedre, ligesom de officielle kostenbefalinger også vedrører ”salt”.

”Salt” angives som salt svarende til indholdet beregnet efter formlen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$. Saltmængden beregnes således ud fra totalmængden af natrium, dvs. naturligt og tilsat indhold af natrium inklusive den mængde, der kommer fra tilsætningsstoffer. Det er således ikke kun natriumchlorid (NaCl), der indgår i beregningen.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.25 gengivet i bilag 1:

3.25 - Mængden af "salt" angivet i den obligatoriske næringsdeklaration beregnes efter formlen: $\text{salt} = \text{natrium} \times 2,5$. Skal al natrium i enhver ingrediens, f.eks. natriumsaccharinat, natriumascorbat mv., medtages i denne beregning?

Hvis saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, må der angives en erklæring herom i nær tilknytning til næringsdeklarationen. Dette kan være relevant for fødevarer, der ikke er tilsat salt/natrium, fx mælk, grøntsager, kød og fisk.

Fx på mælk, hvor der deklareres 0,1 g salt, kan der i nær tilknytning til næringsdeklarationen anbringes fx følgende: ”Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium”. Se også eksempel på næringsdeklaration i bilag 2, eksempel 4.

Hvis en fødevare er tilsat en ingrediens, som er tilsat salt/natrium, fx ost må erklæringen ikke anvendes på den pågældende fødevare. Fx et bønneprodukt tilsat ost, hvor bønnerne udelukkende består af et naturligt natriumindhold, men osten er tilsat natrium.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.11 gengivet i bilag 1:

3.11 - Hvornår kan erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, anvendes?

Man skal være opmærksom på, at definitionen på ”salt” gælder i næringsdeklarationssammenhæng.

Definitionen bestemmer ikke, hvad der kan deklareres som ”salt” i fx ingredienslisten.

6.7 Vitaminer og mineraler

De vitaminer og mineraler, som er angivet i mærkningsforordningens bilag XIII kan deklareres, såfremt de findes i fødevaren i en ”betydelig mængde”.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.7 gengivet i bilag 1:

3.7 - Hvilke vitaminer og mineraler kan fremgå af mærkningen? Hvilke betingelser gælder for produktets minimumsindhold? Hvilken enhed skal anvendes i deklarationen?

Vitaminer og mineraler skal anføres med den betegnelse, der fremgår af forordningens bilag XIII (gengivet i vejledningens bilag 4). Dette gælder også for ”folsyre”, selv om produktet ikke er tilsat kilden folsyre, men har et naturligt indhold af folat.

For oplysning om, hvordan vitaminer og mineraler skal angives i næringsdeklarationen, se afsnit 8.2.

6.7.1 Definition af ”betydelig mængde”

Med en betydelig mængde forstås, at indholdet af det enkelte vitamin eller mineral pr. 100 g, pr. 100 ml eller pr. portion, hvis pakken kun indeholder én enkelt portion, skal indeholde mindst 15 % af de næringsstofreferenceværdier, som er angivet i forordningens bilag XIII, og som er gengivet i denne vejlednings bilag 4. Dette gælder for andre fødevarer end drikkevarer.

For drikkevarer er den betydelige mængde sat ned til mindst 7,5 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. 100 ml, eller 15 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. portion, hvis pakken kun indeholder en enkelt portion.

I både anprisningsforordningen og berigelsesforordningen anvendes de samme kriterier som i mærkningsforordningen. Det betyder, at mælk pr. 100 ml fx vil kunne tilsættes vitamin D i en mængde, der svarer til 7,5 % af næringsstofreferenceværdien for vitamin D, og samtidig anprises.

Man skal være opmærksom på, at det for enkeltportionspakninger over 100 g/100 ml vil være tilladt at deklarere indhold af vitaminer og mineraler, selv om kravet pr. 100 g/100 ml ikke er opfyldt, hvis der er mindst 15 % af referenceindtaget i enkeltportionspakningen. Pakninger af samme produkt, med mere end én portion, vil dog ikke kunne næringsdeklareres eller anprises på samme måde som enkeltportionspakningerne.

Det bør vurderes konkret, om der reelt er tale om enkeltportionspakninger. Man kan ikke blot fastsætte nye portionsstørrelser eller store enkeltportionspakninger med det eneste formål at kunne næringsdeklare indhold af vitaminer og mineraler. Med nedsættelsen af den betydelige mængde for drikkevarer vil flere drikkevarer kunne tilsættes vitaminer og mineraler i mindre mængder end hidtil uanset pakningens størrelse.

6.7.2 Den deklarerede mængde er det samlede indhold af vitaminer og mineraler

Den deklarerede mængde af vitaminer og mineraler skal være den samlede mængde af tilsat (både indirekte og direkte tilsat) og naturligt indhold i produktet. Den mængde, der eventuelt stammer fra fødevaretilsætningsstoffer (teknologisk formål), skal også regnes med i det samlede indhold i produktet. Det indhold, der måtte være i fødevaren i form af tilsætningsstoffer, fx som farvestof (fx riboflavin) eller

konserveringsmiddel (fx tocopherol), skal derfor regnes med i den deklarerede mængde, hvis man vil deklarere henholdsvis riboflavin og vitamin E. For særlige omregningsfaktorer og referencestoffer, se afsnit 12.3 og bilag 6. Se også afsnit 13.2 (tilsætning af vitaminer og mineraler).

7. Hvordan skal næringsdeklarationen udformes - Udtryksformer

Forskellige udtryksformer omhandler den måde, som mængden af energi og næringsstoffer kan angives på. Det vil sige, det omhandler både de enheder, som de enkelte næringsstoffer kan deklareres i, dvs. en faktisk mængde (gram, mg eller µg) eller en procentvis mængde af et referenceindtag og den referencemængde af fødevarer, som dette omfatter (pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed).

De enkelte krav og supplerende muligheder er beskrevet nedenfor.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.3. gengivet i bilag 1:

3.3 - Hvad er referencemængden for næringsdeklarationen?

7.1 Angivelse af faktisk mængde pr. 100 g eller pr. 100 ml

Mærkningsforordningens artikel 32

Energiværdien og mængden af næringsstoffer i næringsdeklarationen – den obligatoriske næringsdeklaration - skal angives pr. 100 g eller pr. 100 ml. Herved vil man nemt kunne sammenligne energi- og næringsindholdet i fødevarer med andre fødevarer.

I tillæg til en angivelse pr. 100 g eller pr. 100 ml, kan man frivilligt supplere med oplysning om mængden pr. portion og/eller forbrugsenhed. Se afsnit 7.2. Der skal anvendes de måleenheder, som er angivet i bilag XV i forordningen, og som er gengivet i afsnit 8.2.

I bilag 2 er givet eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer.

7.1.1 Hvilke fødevarer kan deklareres pr. 100 ml?

En næringsdeklaration pr. 100 ml vil være muligt for fødevarer i flydende form, som fx drikkevarer, vegetabiliske olier, m.v. Det vil også være acceptabelt at næringsdeklarere disse produkter pr. 100 g.

For faste og halvfaste fødevarer derimod bør næringsdeklarationen i alle tilfælde angives pr. 100 g. Dette gælder også for produkter såsom yoghurt (ikke drikkeyoghurt), is, m.v.

7.1.2 Måleenheder

Den faktuelle mængde skal angives med de måleenheder, som er angivet i forordningens bilag XV. Disse måleenheder kan ses i afsnit 8.2, hvor tabel over format og rækkefølge af næringsstoffer i næringsdeklarationen også er gengivet.

Energiværdien skal angives i både "kJ" og "kcal". Det er således ikke tilladt at angive "kcal" eller "kJ" alene.

Indholdet af det enkelte vitamin og/eller mineral skal deklareres med den enhed, som er angivet for det enkelte vitamin og mineral i tabellen over referenceindtag for vitaminer og mineraler, jf. bilag XIII i forordningen, som gengivet i bilag 4 i denne vejledning. Fx skal indhold af vitamin A deklareres i µg og ikke mg, og kalium skal deklareres i mg og ikke g.

Disse måleenheder skal også benyttes ved frivillig deklaration af faktisk mængde pr. portion og/eller pr. forbrugsenhed.

7.2 Angivelse af faktisk mængde pr. portion og/eller pr. forbrugsenhed

Mærkningsforordningens artikel 33

Der er mulighed for - som supplement til angivelse af mængden pr. 100 g/100 ml - at angive energiværdien og mængden af næringsstoffer pr. portion og/eller pr. forbrugsenhed.

Hvis angivelse af næringsindhold pr. portion eller pr. forbrugsenhed anvendes, skal størrelsen af portionen eller forbrugsenheden (g/ml) være angivet i nær tilknytning til næringsdeklarationen og antallet af portioner og/eller forbrugsenheder skal være angivet på pakningen, også hvis pakningen kun indeholder én portion.

En forbrugsenhed kan fx være hele indholdet i en pakke, fx en chokoladebar, der er enkeltindpakket, eller én ud af flere enheder i pakningen, fx én kiks eller én skive pålæg. En forbrugsenhed kan være fx én kiks, mens der i en portion kan være flere kiks.

Der er ikke fastsat portionsstørrelser i forordningen, men portionen og/eller forbrugsenheden skal være let genkendelig for forbrugeren. Der er dog mulighed for, at der på EU-niveau kan fastsættes portionsstørrelser for specifikke kategorier af fødevarer. Formålet er at harmonisere portionsstørrelserne i hele EU og derved give forbrugerne et ensartet sammenligningsgrundlag. I den forbindelse skal der tages hensyn til forbrugernes faktiske forbrugsadfærd og de officielle kostanbefalinger.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.22 gengivet i bilag 1:

3.22 - Hvad er en forbrugsenhed? Kan piktogrammer anvendes til at definere en portion? Kan symbolet ≈ eller ~, der betyder "tilnærmelsesvis lig med", anvendes til at angive antallet af portioner i en pakke?

Indtil der måtte blive fastsat EU-portionsstørrelser, skal virksomheden sikre, at den anvendte portionsstørrelse ikke vildleder forbrugerne. De anvendte portionsstørrelser skal derfor vurderes i forhold til det generelle vildledningsforbud.

Forbuddet mod vildledning betyder, at markedsføringen ikke må skabe en forventning hos en almindelig oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger om, at vedkommende får noget an-

det, end det vedkommende faktisk får. Det må derfor vurderes konkret, om en forbruger kan blive vildledt af den anvendte portionsstørrelse. For yderligere oplysninger om vildledning se mærkningsvejledningen.

Der er store variationer i, hvad en typisk forbruger indtager af en bestemt fødevare eller fødevarekategori ad gangen. Dette afhænger blandt andet af vedkommendes alder og køn, aktivitetsniveau, vaner og andet. De officielle kostanbefalinger er baseret på kosten som helhed, og der vil derfor ikke være officielle anbefalinger for enkelte produkttyper.

Portionsangivelser ("1 portion" eller "pr. portion") vil typisk ikke være vildledende, hvis fødevaren reelt er pakket som én individuel portion, fx én kiks eller én müslibar, da forbrugeren umiddelbart kan se, hvor stor portionen er. Nettovægten vil desuden være angivet.

Portionsangivelser på pakninger, der indeholder flere portioner, som ikke er færdigpakket som enkeltportioner, fx større flasker sodavand eller pakker med morgenmadsprodukter, vil i højere grad konkret kunne anses for vildledende.

7.2.1 Kan deklarationen angives pr. portion/forbrugsenhed alene?

Som nævnt ovenfor er angivelse af næringsindhold pr. portion eller forbrugsenhed et supplement til deklaration pr. 100 g/100 ml.

I visse tilfælde er det dog muligt at deklarere pr. portion eller forbrugsenhed alene. Dette gælder ved frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt (beskrevet i afsnit 9) og ved anvendelse af den forkortede version ved frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer (beskrevet i afsnit 10.1).

Ved gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt for færdigpakkede fødevarer vil oplysninger pr. 100 g eller 100 ml kunne findes andet sted på pakningen. For ikke-færdigpakkede fødevarer derimod vil dette ikke altid være tilfældet. Næringsdeklarationsoplysninger, der frivilligt angives som den forkortede version på ikke-færdigpakkede fødevarer (jf. artikel 30, stk. 5 i mærkningsforordningen), fx på en sandwich eller et måltid, der er indpakket for at blive solgt direkte til kunden, kan gives for hele sandwichen eller måltidet (som en portion).

Frivillig angivelse af den fulde næringsdeklaration (dvs. angivelse af energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrater, sukkerarter, protein og salt) på ikke-færdigpakkede fødevarer kan ikke deklareres pr. portion/forbrugsenhed alene. Denne information kan dog gives som supplement til deklarationen pr. 100 g/100 ml.

Oversigt over muligheder for angivelse pr. portion alene:

Situation	Hvad kan angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed alene?	Vilkår
Ved gentagelse af energiværdien eller energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerar-	– Mængde af næringsstoffer i gram	Energiværdien (kJ/kcal) skal udtrykkes både pr. 100 g/ml og pr. portion/forbrugsenhed.

ter og salt i det primære synsfelt på en færdigpakket fødevare (se afsnit 9)	– Mængde af energi og næringsstoffer i procent af referenceindtag*.	
Ved angivelse af den forkortede version af næringsdeklarationen (energi eller energi, fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt) af ikke-færdigpakkede fødevarer (se afsnit 10.1)	– Mængde af energi (kJ/kcal) og næringsstof i gram – Mængde af energi og næringsstof i procent af referenceindtag*.	

* Angivelse af energiværdien og mængden af næringsstoffer i procent af referenceindtag jf. bilag XIII del B kan i alle tilfælde gives pr. portion eller forbrugsenhed alene, se også afsnit 7.3.2.

I alle tilfælde kræves, at størrelsen på den anvendte portion eller forbrugsenhed anføres i nær tilknytning til næringsdeklarationen.

Dette gælder også ved gentagelse af næringsdeklarationen. Det er i dette tilfælde ikke tilstrækkeligt, at denne oplysning alene står i nærheden af den obligatoriske næringsdeklaration. Ligeledes er det et krav, at antallet af portioner eller enheder angives på emballagen.

For ikke-færdigpakkede fødevarer skal ovennævnte oplysninger fremgå samme sted, som næringsdeklarationsoplysningerne gives i øvrigt, fx på menuer, skilte, eller lignende.

7.3 Angivelse af næringsstofindhold som en procentdel af referenceindtag

Der er mulighed for - som supplement til deklaration af mængden pr. 100 g/100 ml - at angive energiværdien og mængden af visse næringsstoffer som en procentdel af nærmere fastsatte referenceindtag. Ved deklaration af vitaminer og mineraler er det dog obligatorisk at angive mængden af de deklarerede vitaminer og mineraler som en procentdel af referenceindtaget. Se nærmere i afsnit 7.3.1.

En angivelse af energi- og næringsstofindhold i procent af et referenceindtag giver oplysning om, hvor meget man får af det pågældende næringsstof i forhold til et fastsat referenceindtag.

De referenceindtag, man skal tage udgangspunkt i, er fastsat i forordningen og fremgår af bilag XIII, del A for vitaminer og mineraler og del B for energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler. Dette er gengivet i denne vejlednings bilag 4 og 5.

Mængden i procent af referenceindtag kan angives både for 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed af fødevaren. Ved deklaration af vitaminer og mineraler er det dog påkrævet at mængden i procent af referenceindtag angives pr. 100 g eller 100 ml. Se afsnit 7.3.1.

I bilag 2 er givet eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer.

7.3.1 Vitaminer og mineraler

Mærkningsforordningen 32, stk. 3, artikel 33, stk. 1 b), samt bilag XIII

Ved deklaration af vitaminer og mineraler er det obligatorisk - udover oplysningerne om mængden af de enkelte vitaminer og mineraler pr. 100 g eller 100 ml – at angive den procentdel, som indholdet udgør af det daglige referenceindtag. Procent af referenceindtag skal angives pr. 100 g eller 100 ml af fødevaren. Dette kan frivilligt suppleres med en angivelse af mængden i procent af referenceindtaget pr. portion eller forbrugsenhed.

I vejledningens bilag 2 er vist eksempler på, hvordan denne deklaration udformes.

Det daglige referenceindtag for de respektive vitaminer og mineraler fremgår af forordningens bilag XIII (gengivet i vejledningens bilag 4). Man skal være opmærksom på, at de givne værdier alene er værdier til brug for mærkning. Der er således ikke tale om anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Det er ikke tilladt at benytte andre værdier for referenceindtag end de angivne værdier i bilaget.

Når det gælder "folsyre" skal man være opmærksom på, at værdien for referenceindtag gælder folat generelt og ikke for kilden "folsyre". I næringsdeklarationen skal betegnelsen "folsyre" anvendes, og omfatte alle kilder til folat.

For fødevarer, som er omfattet af særregler, kan der være fastsat specifikke værdier for referenceindtag for vitaminer og mineraler til mærkningsformål, fx for forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og baymad til spædbørn og småbørn, kosterstatninger til vægtkontrol, m.v. Hvis der ikke er fastsat særlige værdier i sådanne særregler, fx for fødevarer til særlige medicinske formål, finder værdierne i mærkningsforordningen anvendelse. Se i øvrigt afsnit 3.2.

7.3.2 Energi og makronæringsstoffer

Mærkningsforordningens artikel 32, stk. 4 og 5, artikel 33, stk. 1, litra c, artikel 33, stk. 2 og 3 og bilag XIII, del B.

Som supplement til deklarationen af mængden af energi (kJ/kcal) og næringsstoffer i gram pr. 100 g/100 ml, kan også energi og mængderne af visse næringsstoffer angives som en procentdel af et fastsat referenceindtag.

De fastsatte referenceindtag fremgår af forordningens bilag XIII, del B, og er gengivet i vejledningens bilag 5. Denne form for deklaration er kun mulig for de næringsstoffer, som er angivet i bilag XIII, del B, dvs. energi, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Det er ikke tilladt at benytte andre værdier end de angivne. Man skal være opmærksom på, at de givne værdier alene er til brug for mærkning. Der er således ikke tale om anbefalinger for indtag eller et udtryk for et dagligt behov.

Mængde i procent af referenceindtag kan angives enten pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed. Det er således tilladt at angive mængden af disse næringsstoffer i procent af referenceindtagene pr. portion eller forbrugsenhed alene.

Ved gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt vil det være muligt at henvise til procent af referenceindtag pr. 100 g eller pr. portion, selv om denne udtryksform ikke er anvendt i den obligatoriske næringsdeklaration. Se afsnit 9.

Det vil være muligt at benytte forkortelsen RI, såfremt det forklares i nær tilknytning, at denne forkortelse står for "referenceindtag". Der må ikke anvendes andre betegnelser for referenceindtag, som fx "GDA" eller lignende.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.18 og 3.19 gengivet i bilag 1:

3.18 - Kan akronymet RI anvendes?

3.19 - Kan akronymet GDA anvendes?

Når man for en fødevarer deklarerer mængden af energi og næringsstoffer som procent af referenceindtag jf. forordningens bilag XIII, del B, er det obligatorisk at angive følgende erklæring i umiddelbar nærhed af næringsdeklarationen: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2 000 kcal)".

Dette er kun et krav for de tilfælde, hvor procent af referenceindtag er deklareret pr. 100 g eller 100 ml. Det er dog tilladt også at bruge erklæringen, hvis oplysninger om procent af referenceindtag gives pr. portion.

Denne pligttekst gælder ikke angivelsen af indhold af vitaminer og mineraler i procent af referenceindtag (bilag XIII, del A).

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.20 gengivet i bilag 1:

3.20 - Skal erklæringen "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)" tilføjes i nær tilknytning til næringsdeklarationen?

Der er ikke indført harmoniserede værdier for referenceindtag for andre befolkningsgrupper end en gennemsnitlig voksen person.

Der er således ikke separate referenceværdier, for fx børn, unge eller ældre. Indtil sådanne værdier måtte blive fastsat, kan det enkelte land indføre nationale regler om frivillig anvendelse af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper på deres eget område. Dette fremgår af forordningens artikel 43. Da der ikke er danske regler for sådanne værdier, må de ikke anvendes på fødevarer, der markedsføres i Danmark.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.21. gengivet i bilag 1:

3.21 - Referenceværdierne for indtaget af energi og næringsstoffer er opstillet for voksne. Kan energiværdien og mængderne af næringsstoffer angives på frivilligt grundlag som en procentdel af referenceindtag for børn i stedet for eller som supplement til procentdele af referenceindtag for voksne?

8. Præsentation

8.1 Generelle mærkningskrav

Mærkningsforordningens artikel 12 - 15

Alle næringsdeklarationsoplysninger skal være klart synlige for forbrugeren på yderemballagen (den pakke, der udbydes til den endelige forbruger) eller på en vedhæftet etiket.

Næringsdeklarationen skal være let læselig, uudslettelig og let synlig. En næringsdeklaration må ikke kun være angivet på pakningens inderside, fx på indersiden af låget på en leverpostej, som "harmonikaetiket", eller på anden måde kun tilgængelig ved åbning af emballagen.

Det vil eventuelt være muligt at benytte etiketter på emballagen, der kan tages af (peel-off etiketter). Det skal vurderes konkret, hvorvidt de generelle krav til tilgængelighed og placering af de obligatoriske oplysninger opfyldes. Der skal navnlig lægges vægt på, om det er nemt at finde den fødevareinformation, der er angivet på denne type etiketter. Dette fremgår af punkt 2.1.1. i Kommissionens spørgsmål og svar dokument vedrørende anvendelse af mærkningsforordningen, dateret januar 2013. Dette punkt er ikke med i denne vejlednings bilag 1, her er alene gengivet spørgsmål og svar vedrørende næringsdeklaration.

Der henvises i øvrigt til mærkningsvejledningen.

8.1.1 Skriftstørrelse

Mærkningsforordningens artikel 34, artikel 13, samt bilag IV

Obligatoriske oplysninger skal generelt overholde krav til læsbarhed, herunder minimumsskriftstørrelse, dvs. oplysningerne skal trykkes på en let læselig måde og med typer i en skriftstørrelse, hvor x-højden er mindst 1,2 mm. X-højde er defineret i mærkningsforordningens bilag IV. Dette gælder derfor også den obligatoriske næringsdeklaration. Derudover er det præciseret i reglerne, at frivillig gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt skal overholde samme krav til skriftstørrelse. For yderligere vejledning vedr. skriftstørrelse henvises til mærkningsvejledningen.

8.1.2 Mærkningssproget

Mærkningsforordningens artikel 15

Generelt for mærkningssproget henvises til mærkningsvejledningen.

Obligatorisk fødevareinformation skal anføres på et sprog, der er let forståeligt for forbrugerne i de medlemsstater, hvor fødevaren markedsføres. Næringsdeklarationen skal derfor være på dansk eller på andre sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk.

Ved vurderingen af, om en næringsdeklaration på et andet sprog end dansk kan accepteres, må der i det enkelte tilfælde tages stilling til, om den anvendte næringsdeklaration er let forståelig for forbrugeren. Man kan ikke gå ud fra, at en svensk eller norsk næringsdeklaration altid kan erstatte en dansk, ligesom det ikke kan udelukkes, at en næringsdeklaration på andre fremmedsprog kan benyttes. Der skal

således foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Nogle engelske betegnelser som fx "energy" og "polyols" ligger sprogligt tæt op ad de danske betegnelser, henholdsvis "energi" og "polyoler", mens fx "carbohydrate" og "sugars" adskiller sig sprogligt fra det danske "kulhydrat" og "sukkerarter".

Der er mulighed for, at man i tillæg til den danske version også har næringsdeklarationer på flere EU-sprog. Såfremt angivelse af næringsstoffer anføres på flere sprog i én og samme næringsdeklaration, skal det sikres, at der fortsat er tale om et let læseligt og tydeligt format, som beskrevet under afsnit 8.2.

Ved anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger på færdigpakkede fødevarer og ved tilsætning af vitaminer og mineraler til færdigpakkede eller ikke-færdigpakkede fødevarer skal fødevaren næringsdeklareres. Næringsdeklarationen skal derved også være på dansk.

8.2 Krav til format - tabelformat

Mærkningsforordningens artikel 34

Næringsdeklarationen skal angives samlet ét sted i tabelform med tallene under hinanden. Oplysningerne skal angives samlet i et tydeligt format og i den rækkefølge, der er anført i forordningens bilag XV.

Den obligatoriske næringsdeklaration skal derfor angives i følgende rækkefølge:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf mættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf sukkerarter	g
Protein	g
Salt	g

Hvis der frivilligt inddrages andre næringsstoffer, eller hvis næringsdeklaration bliver obligatorisk, fordi et eller flere af de frivillige næringsstoffer anprises, skal følgende rækkefølge anvendes:

Energi	kJ/kcal
Fedt	g
Heraf	
- mættede fedtsyrer	g
- enkeltumættede fedtsyrer	g
- flerumættede fedtsyrer	g
Kulhydrat	g
Heraf	
- sukkerarter	g
- polyoler	g
- stivelse	g
Kostfibre	g
Protein	g

Salt	g
Vitaminer og mineraler	mg eller µg (se forordningens bilag XIII samt vejledningens bilag 4)

En næringsdeklaration, der kun angiver nogle af de næringsstoffer, der kan – og ikke skal angives, skal følge denne rækkefølge for de næringsstoffer, der konkret angives. De øvrige kan udelades.

Mærkningsforordningen fastsætter ikke nærmere krav til rækkefølgen af de deklarerede vitaminer og mineraler. Det anbefales dog, at man benytter den rækkefølge, som er angivet i forordningens bilag XIII, del A, herunder at indhold af vitaminer deklarerer før indhold af mineraler.

Når det gælder energiindholdet, skal dette angives både som kJ og kcal. Værdien i kJ skal altid stå først. Disse to værdier må godt stå på samme linje.

I bilag 2 er givet en række eksempler på, hvordan næringsdeklarationen skal præsenteres, både for den obligatoriske næringsdeklaration og ved supplerende deklaration af næringsstoffer ud over den obligatoriske.

Næringsdeklarationen bør som udgangspunkt angives i én kolonne med tallene under hinanden. Det vil dog kunne accepteres, at næringsdeklarationen angives i to kolonner, hvor tallene i hver kolonne er angivet under hinanden, se eksempel 13 i bilag 2. Det er også i dette tilfælde et krav, at oplysningerne angives i et samlet og tydeligt format.

Der er ikke specifikt angivet i reglerne, under hvilken overskrift næringsdeklarationen skal angives. Det anbefales dog, at benytte overskriften ”Næringsindhold”, som vurderes at være beskrivende for både indhold af energi og næringsstoffer.

8.2.1 Undtagelse fra tabelformat

Mærkningsforordningens artikel 34, samt artikel 37
--

Hvis der ikke er plads på pakken til en næringsdeklaration i tabelformat, må oplysningerne gives i lineær form. Oplysningerne skal stadig være anført på et iøjnefaldende sted, være let læselige, let synlige, m.v.

En vurdering af, om der er tilstrækkelig plads på pakken, vil som udgangspunkt være et spørgsmål om emballagens størrelse. Selv om der på en fødevare er mærkning på flere sprog, skal næringsdeklarationen stadig være angivet i tabelform. Generelt gælder, at frivillige oplysninger og præsentationer ikke må angives, så det går ud over den plads, der er til rådighed for de obligatoriske oplysninger, herunder næringsdeklaration. Tabelformatet skal derfor prioriteres i forhold til anden frivillig information på pakningen.

Ved gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt, stilles ikke krav om tabelformat, hvor tallene skal stå lige under hinanden. Det er dog krav om, at næringsstofferne skal stå samlet, have en bestemt rækkefølge, skriftstørrelse, etc. Se afsnit 9.

8.3 Supplerende udtryks- og præsentationsformer (grafik eller symboler)

Mærkningsforordningens artikel 35 og artikel 9, stk. 2
--

Forordningen giver mulighed for, at man ved deklaration af energi og næringsstoffer kan anvende andre udtryksformer og/eller præsentationsformer. Det kunne fx være anvendelse af grafik eller symboler. Disse må anvendes som supplement – ikke som alternativ – til de i reglerne fastsatte udtryks- og præsentationsformer, og under forudsætning af, at en række krav er opfyldt. Se nedenfor.

I artikel 35, stk. 1 henvises til bestemmelserne i artikel 32, stk. 2 og 4, samt artikel 33, for så vidt angår udtryksformer, og til artikel 34, stk. 2, når det gælder præsentation.

Udtryksformer

Der er mulighed for at anvende supplerende udtryksformer til følgende:

- 1) deklaration af energi og mængden af næringsstoffer pr. 100 g/100 ml og pr. portion/forbrugsenhed (jf. artikel 32, stk. 2 og artikel 33) og
- 2) deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed for energi og mængden af de næringsstoffer, som er angivet i bilag XIII, del B (jf. artikel 32, stk. 4) samt denne vejlednings bilag 5.

For vitaminer og mineraler er der ikke mulighed for at angive en supplerende udtryksform til den obligatoriske deklaration af procent af referenceindtag pr. 100 g/100 ml, da artikel 32, stk. 3 ikke er omfattet af den beskrevne mulighed for supplerende udtryksformer.

Præsentationsformer

Med hensyn til præsentation, er der mulighed for at angive en supplerende præsentationsform til det format, der er beskrevet i forordningens artikel 34, stk. 2, dvs. angivelse i tabel- eller linjeformat. Dette kunne fx være et lagkagediagram eller søjleformat. Der kan dog ikke ved en sådan præsentationsform afviges fra kravet om, at den skal angives samlet og i den fastsatte rækkefølge.

Generelt er gældende, jf. forordningens artikel 9, at obligatoriske mærkningsoplysninger skal anføres med ord og tal. De kan herudover udtrykkes ved hjælp af piktogrammer eller symboler, men der gøres specifikt opmærksom på, at for næringsdeklaration skal forudsætningerne i artikel 35 overholdes. Hvis man fx vil anvende et symbol som supplement til betegnelsen ”salt”, skal forudsætningerne i artikel 35 overholdes.

Forudsætninger jf. artikel 35

Formålet med bestemmelsen er at gøre det lettere for forbrugerne at forstå næringsdeklarationsoplysningerne. Formålet med de grafiske former kan også på sigt eventuelt være at lette informationsspredning, fx ved multisprogspakninger.

De givne forudsætninger er som følger:

- a) de bygger på forsvarlige og videnskabeligt holdbare forbrugerundersøgelser og vildleder ikke forbrugeren, jf. artikel 7,
- b) deres udvikling er resultatet af en høring af et bredt udvalg af interessegrupper,
- c) de har til formål at gøre fødevarens bidrag til eller betydning for kostens energi- og næringsstofindhold lettere begribeligt for forbrugeren,
- d) der foreligger videnskabeligt holdbar dokumentation for, at gennemsnitsforbrugeren kan forstå og anvende disse udtryks- og præsentationsformer, således som de er udformet,
- e) hvad angår andre udtryksformer, er de baseret enten på de harmoniserede referenceindtag, der er fastsat i bilag XIII, eller, hvis sådanne ikke er fastlagt, på almindeligt anerkendt videnskabelig rådgivning om indtag af energi eller næringsstoffer,
- f) de er objektive og ikke-diskriminerende, og
- g) deres anvendelse medfører ikke hindringer for den frie bevægelighed for varer.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.4 gengivet i bilag 1:

3.4 - Kan andre udtryksformer anvendes?

Anvendelse af supplerende udtryks og præsentationsformer skal ikke forhåndsgodkendes af fødevaremyndighederne, før de må anvendes. Medlemsstaterne har dog mulighed for at anbefale anvendelse af én eller flere supplerende måder at udtrykke eller præsentere næringsdeklarationen på, som de anser for bedst at opfylde de givne forudsætninger. Hvis en medlemsstat vil anbefale en supplerende udtryks- eller præsentationsform, bør dette være baseret på forbrugerundersøgelser i hjemlandet og ikke andre medlemsstaters undersøgelser.

Hvis fødevarer med supplerende udtryks- og præsentationsformer markedsføres i Danmark, kan Fødevarestyrelsen bede virksomheden om at fremsende dokumentation for, at ordningen er udarbejdet på tilstrækkeligt videnskabeligt, ernæringsfagligt grundlag og ikke vildleder forbrugeren. Her kan også stilles krav om, at der er tale om nationale forbrugerundersøgelser og/eller at det kan valideres, at andre landes undersøgelser kan relateres til danske forhold.

Hvis dokumentationen ikke vurderes at være tilstrækkelig, kan Fødevarestyrelsen kræve, at markedsføringen med denne mærkning ophører.

Den såkaldte ”trafiklys”-mærkning, som de britiske myndigheder har anbefalet i Storbritannien, hvor udvalgte næringsstoffer gives en rød, gul eller grøn farve på baggrund af nærmere fastsatte kriterier, vurderes at være en supplerende præsentationsform, som er omfattet af artikel 35.

Oplysning om energifordelingen i en fødevarer (dvs. hvor mange procent energibidraget fra et næringsstof er i forhold til det samlede energiindhold i fødevaren) er en udtryksform, som hvis den skulle anvendes, skal overholde betingelserne i artikel 35. Denne udtryksform anvendes ofte i forbindelse med kostanbefalinger (fx, at 10 - 20 % af energien i kosten bør komme fra protein), men det er ikke en udtryksform, som Fødevarestyrelsen anbefaler i forbindelse med mærkning af konkrete fødevarer.

9. Frivillig gentagelse af næringsdeklarationen

Mærkningsforordningens artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 1, artikel 33, stk. 2, og artikel 34, stk. 3.

Mærkningsforordningen regulerer udtømmende mulighederne for at gentage næringsdeklarationsoplysninger andre steder på pakningen.

Det er muligt at gentage visse af næringsdeklarationsoplysningerne på en færdigpakket fødevare. Det er et krav, at denne gentagelse skal være i det primære synsfelt, og den erstatter ikke den obligatoriske næringsdeklaration.

Dette er ikke til hinder for, at den obligatoriske næringsdeklaration også kan angives i det primære synsfelt.

Det primære synsfelt vil typisk være det område på emballagen, som forbrugeren ser først, når varen er stillet frem på hylden eller præsenteret på anden måde, dvs. på forsiden af pakningen eller i forbindelse med varens navn (rund emballage).

De oplysninger, der må gentages, er:

- Energiværdien alene, eller
- Energiværdi sammen med mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Disse oplysninger skal anføres samlet og i den givne rækkefølge. Der er ikke krav om, at det skal være i samme format (tabelformat) som den obligatoriske næringsdeklaration. Der er dog samme krav til måleenheder, betegnelser, skriftstørrelse m.v. som for den øvrige næringsdeklaration.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.16 gengivet i bilag 1:

3.16 - Hvilke oplysninger om det ernæringsmæssige indhold kan gentages på emballagen?

Når det gælder frivillige supplerende oplysninger, som fx angivelse af faktisk mængde pr. portion og angivelse i procent af referenceindtag, kan disse oplysninger anvendes ved gentagelse af næringsdeklarationen i det primære synsfelt, uden at disse oplysninger også er angivet supplerende sammen med den obligatoriske næringsdeklaration pr. 100 g/100 ml. Angivelse i procent af referenceindtag kan ikke stå alene. Der skal som minimum også gives oplysninger om faktisk mængde pr. 100 g/100 ml eller pr. portion/forbrugsenhed.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.17 gengivet i bilag 1:

3.17 - Hvis de gentagne oplysninger om det ernæringsmæssige indhold i det primære synsfelt ("forsiden af pakken") udtrykkes som en procentdel af referenceindtagene, skal disse oplysninger da også anføres i den obligatoriske næringsdeklaration ("bagsiden af pakken")?

Ved gentagelse i det primære synsfelt vil det være muligt at angive indholdet pr. portion eller forbrugsenhed alene, jf. artikel 33, stk. 2. Det betyder, at det ikke, i forbindelse med gentagelsen, er påkrævet - men det er fortsat muligt - at deklarere pr. 100 g/100 ml. Se også afsnit 7.2.1, der giver en oversigt over, hvilke

muligheder, der er for at deklarere pr. portion alene. Den anvendte portion eller forbrugsenhed skal i dette tilfælde også angives i nær tilknytning til næringsdeklarationen, jf. artikel 33, stk. 4.

I bilag 3 er givet en række eksempler på muligheder for gentagelse af næringsdeklarationen.

9.1 Anden frivillig fødevareinformation

Mærkningsforordningens artikel 36 og artikel 37

Fødevareinformation, der er nævnt i forordningens artikel 9 og 10, dvs. blandt andet næringsdeklaration, skal opfylde forordningens krav, hvis informationen gives på frivilligt grundlag. I afsnit 10 er angivet, hvilke særlige muligheder der er for næringsdeklaration af fødevarer, som er undtaget kravet om næringsdeklaration.

Virksomhederne anvender pladsen på pakningen til både de oplysninger, der kræves i henhold til lovgivningen, og til andre oplysninger, illustrationer og lignende, der skal fremme markedsføring. Det er et generelt princip, at frivillige fødevareoplysninger ikke må anføres, så det går ud over den plads, der er til rådighed for de obligatoriske oplysninger.

Det er ikke muligt at angive andre former for næringsdeklaration end dem, der er angivet i mærkningsforordningen. De næringsdeklarationer, der fx kræves i USA og Canada, er ikke i overensstemmelse med mærkningsforordningen, og kan derfor ikke angives på emballagen eller på mærkningen i øvrigt.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.24 gengivet i bilag 1:

3.24 - Hvis produkterne er bestemt til salg i mere end et land, er det da muligt at angive næringsdeklarationen i det format, der kræves i USA og Canada, ud over næringsdeklarationen, der opfylder kravene i FIC-forordningen?

10. Særlige bestemmelser for fødevarer undtaget krav om næringsdeklaration

Generelt gælder, som nævnt i afsnit 9.1, at næringsdeklarationen, skal opfylde forordningens krav, hvis informationen gives på frivilligt grundlag. Der er dog fastsat særlige muligheder for næringsdeklaration af visse fødevarer, som er undtaget kravet om obligatorisk næringsdeklaration. Dette er beskrevet nærmere i afsnit 10.1 og 10.2.

10.1 Frivillig næringsdeklaration af ikke-færdigpakkede fødevarer

Mærkningsforordningens artikel 44, stk. 1, litra b), artikel 30, stk. 5, artikel 33, stk. 3, og artikel 34, stk. 4

Ikke-færdigpakkede fødevarer er undtaget kravet om næringsdeklaration. Medlemsstaterne har dog mulighed for at vedtage nationale regler for ikke-færdigpakkede fødevarer, der gør hele næringsdeklarationen eller dele af denne obligatorisk. Der er p.t. ikke indført sådanne regler i Danmark.

Undtagelsen fra kravet om næringsdeklaration for ikke-færdigpakkede fødevarer gælder dog ikke fødevarer tilsat vitaminer og mineraler. Dette følger af berigelsesforordningens artikel 7.

Ikke-færdigpakkede fødevarer er:

- fødevarer helt uden indpakning, fx frugt og grøntsager i løs vægt, eller et måltid, der serveres på et spisested,
- fødevarer, der pakkes ind på salgsstedet på anmodning af forbrugeren, fx brød, kager, ost og charcuterivarer, ”fastfood to go”, der indpakkes, når forbrugeren har afgivet bestilling, eller måltider, der efter bestilling/visitation udbringes til ældre, eller
- fødevarer, der er færdigpakkede med henblik på direkte salg, fx tre stykker smørrebrød eller en ret (frikadeller med kartoffelsalat), der er pakket ind i én pakning og udstillet i disken.

Virksomheder, der frivilligt ønsker at næringsdeklarere ikke-færdigpakkede fødevarer, kan enten anvende samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller begrænse næringsdeklarationen til følgende forkortede version:

- energiværdien, eller
- energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt (skal anføres samlet).

Deklarationen kan angives fx på et skilt ved siden af produktet, på en særlig brochure, på indpakningen, fx en brødpose, eller lignende.

Hvis man fx ønsker at deklarere kostfiber for ikke-færdigpakkede produkter, vil man således skulle anvende den obligatoriske næringsdeklaration suppleret med frivillig oplysning om kostfiber.

Hvis man alene angiver den forkortede version af næringsdeklarationen, dvs. enten energiværdien alene eller energiværdien sammen med fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt, kan denne angives pr. portion eller forbrugsenhed alene jf. artikel 33, stk. 3 i mærkningforordningen. Det er dog muligt at deklarere pr. 100 g/100 ml. Dette er beskrevet i afsnit 7.2.1. Hvis den fulde næringsdeklaration anvendes, som for færdigpakkede fødevarer, skal denne angives pr. 100 g/100 ml.

Næringsdeklarationsoplysningerne skal angives samlet og i den rækkefølge, som er fastsat for næringsdeklarationen generelt.

10.2 Frivillig næringsdeklaration på alkoholholdige drikkevarer

Mærkningsforordningens artikel 16, stk. 4 og artikel 30, stk. 4, og artikel 49
--

Alkoholholdige drikkevarer er undtaget fra kravet om næringsdeklaration. Med alkoholholdige drikkevarer menes her drikkevarer, som indeholder 1,2 volumenprocent alkohol eller derover.

Virksomheder, der frivilligt ønsker at næringsdeklarere alkoholholdige drikkevarer, kan enten anvende samme næringsdeklaration som for de færdigpakkede fødevarer eller begrænse deklarationen til energiværdien alene.

Næringsdeklarationsoplysningerne skal i alle tilfælde angives pr. 100 g/100 ml og kan suppleres med oplysninger pr. portion.

Ved anvendelse af ernæringsanprisninger vedr. alkoholindhold, jf. de muligheder, der gives i anprisningsforordningen, fx "reduceret indhold af alkohol", udløses krav om næringsdeklaration. Næringsdeklarationen skal indeholde de elementer, der skal gives i den obligatoriske næringsdeklaration. Derudover skal den samlede mængde af alkohol deklareres. Dette skal angives i samme synsfelt som næringsdeklarationen og være angivet pr. 100 g/100 ml. Se også afsnit 13.1.1.

10.3 Frivillig næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer undtaget obligatorisk næringsdeklaration (bilag V)

Mærkningsforordningens artikel 36, stk.1, og bilag V
--

Der er ikke fastsat særlige bestemmelser ved frivillig næringsdeklaration af de fødevarer, som er angivet i forordningens bilag V. Når næringsdeklarationen gives på frivilligt grundlag, skal den opfylde de krav, der er fastsat for den obligatoriske næringsdeklaration.

Virksomheder, der frivilligt ønsker at næringsdeklarere fødevarer, der er nævnt i forordningens bilag V, skal derfor sikre, at forordningens bestemmelser vedrørende næringsdeklaration følges. Fx skal en uforarbejdet fødevarer, der kun består af én ingrediens, og som er færdigpakket, fx en pose nødder, overholde bestemmelserne for næringsdeklaration af færdigpakkede fødevarer, når denne frivilligt næringsdeklareres.

Næringsdeklarationsoplysningerne skal i alle tilfælde angives pr. 100 g/100 ml og kan suppleres med oplysninger pr. portion.

Ved anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger samt ved tilsætning af vitaminer og mineraler til disse produkter, udløses krav om næringsdeklaration. Næringsdeklarationen skal indeholde de elementer, der skal gives i den obligatoriske næringsdeklaration. Derudover skal det næringsstof eller andet stof, som anprisningen vedrører, samt det vitamin eller mineral, der er tilsat, deklareres. Se afsnit 13.

11. Hvilken del af fødevaren skal deklarationen omfatte?

Mærkningsforordningens artikel 31, stk. 3

11.1 Fødevarer, som den sælges

Næringsdeklarationen skal gælde for varen, som den sælges. Dette betyder, at næringsdeklarationen skal omfatte hele pakningens indhold.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.10 gengivet i bilag 1:
--

3.10 - Skal fødevarens næringsstofindhold deklareres "således som den forudsættes konsumeret" eller "således som den sælges"?
--

For produkter, der sælges i lage, og hvor det er klart, at lagen ikke skal konsumeres, kan næringsdeklarationen angives for det drænedes produkt. *Eksempel:* Rødbeder i eddike-sukker lage eller sild i lage.

For produkter, som er overtrukket med et beskyttende islag (glasering), vil glaseringslaget heller ikke skulle indgå i næringsdeklarationen. Det skal klart fremgå af deklarationen, at næringsdeklarationen gælder det afglaserede produkt. *Eksempel:* Isglaserede rejer.

For produkter, hvor lagen eller saften kan konsumeres, skal næringsdeklarationen angives for hele det samlede produkt, som det sælges. *Eksempel:* Frugtkonserves i juice eller sukkerlage. Supplerende kan næringsdeklarationen angives for det drænedes produkt.

Det kan i nogle tilfælde være svært at afgøre, om lagen vil blive konsumeret eller ej. Dette gælder fx produkter i olie, som fx oliven eller ost i olie. Det kan ikke entydigt konkluderes, at olien ikke konsumeres i sådanne tilfælde, og næringsdeklarationen bør derfor omfatte produktet sådan som det sælges. Som supplement kan næringsdeklarationen angives for det drænedes produkt. Hvis man deklarerer drænet produkt skal der tages behørigt hensyn til, at den del af olien, som følger med produktet umiddelbart efter dræning indgår i det deklarerede indhold for drænet produkt.

For produkter, der ligger i sovs, skal næringsdeklarationen angives for hele det samlede produkt. *Eksempel:* Sild i karrysovs.

11.2 Fødevarer i tilberedt stand

Hvis det er hensigtsmæssigt, kan oplysningerne angives for varen i tilberedt stand i stedet for angivelse for varen som den sælges. Dette forudsætter, at tilberedningsmåden er beskrevet tilstrækkeligt detaljeret, og at oplysningerne vedrører fødevarer, således som den forudsættes konsumeret.

Eksempel: Koncentrater, der skal fortyndes med vand, og som ikke indtages på anden måde end ved den angivne fortynding.

Der bør dog foretages en konkret vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at udelade en deklaration af fødevarer i koncentreret form. Selv om en fødevarer består af pulver eller er koncentreret, er det ikke nødvendigvis hensigtsmæssigt kun at deklarere produktet i tilberedt stand. Fx cacaopulver, som kan blandes til en drik, kan også anvendes på andre måder.

11.3 Fødevarer, der består af flere delpakninger

Næringsdeklarationen skal gælde for varen, som den sælges, jf. artikel 31, stk. 3. Dette betyder, at næringsdeklarationen skal omfatte hele pakningens indhold. Som udgangspunkt bør en fødevarer have én samlet næringsdeklaration, også hvor varen består af flere delpakninger, fx et produkt, der består af flere delpakninger, som er tiltænkt som et samlet produkt fx en samlet pakning pålæg, bestående af 3 delpakninger af henholdsvis saltkød, leverpostej og sky, som er berget til at indtages samlet som "dyrlægens natmad".

Næringsdeklarationsoplysningerne skal kunne give forbrugeren mulighed for at sammenligne med tilsvarende produkter, herunder produkter, der allerede er færdigblandet.

Det kan dog i visse tilfælde være mere hensigtsmæssigt at angive en separat næringsdeklaration for hver enkelt delpakning, fx sampakninger, hvor det ikke er meningen, at disse skal blandes til et færdigt produkt, men skal indtages hver for sig.

Næringsdeklarationerne for alle delpakninger i en sampakning skal være synlig på yderemballagen.

12. Hvordan skal oplysninger i næringsdeklarationen beregnes

Mærkningsforordningens artikel 31, bilag I og bilag XIV

Næringsdeklarationer skal være korrekte. I henhold til fødevareloven og fødevareforordningen må fødevarer ikke sælges under omstændigheder, der er egnet til at vildlede forbrugerne med hensyn til blandt andet sammensætning og egenskaber.

Alle værdier, der angives i næringsdeklarationssammenhæng, skal derfor beregnes og angives på samme måde. Dette gælder både, når oplysninger angives i den ”traditionelle næringsdeklaration” (typisk på bagsiden af pakningen) og ved gentagelse af oplysninger i det primære synsfelt (typisk på forsiden), og uanset om deklarationen er obligatorisk eller gives på frivilligt grundlag.

12.1 De angivne mængder skal være gennemsnitsværdier

Mærkningsforordningens artikel 31, stk. 4, bilag I

Oplysningerne i næringsdeklarationen skal være gennemsnitsværdier. Ved gennemsnitsværdier forstås de værdier, der bedst repræsenterer den mængde næringsstof, som den pågældende fødevare indeholder, og hvor der tages hensyn til den margen, der skyldes sæsonmæssige variationer og andre faktorer, som kan have indflydelse på den faktiske værdi.

Gennemsnitsværdierne kan fastsættes på én eller flere af følgende måder:

- producentens analyse af fødevaren,
- en beregning udført på basis af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser, eller
- en beregning på basis af sædvanligt fastlagte og accepterede data.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.8 gengivet i bilag 1:

3.8 - Hvorledes bestemmes en fødevares næringsstofindhold?

Virksomheden vælger hvilken af måderne, de ønsker at anvende. Analyser foretaget af andre end producenten, fx uvildige laboratorier kan benyttes. Det er også muligt at anvende en kombination af de ovennævnte metoder.

Uanset hvilken metode, eller kombination af metoder, der er benyttet til at næringsdeklarere produkter, må angivne værdier ikke være vildledende for forbrugeren. De deklarerede værdier skal være gældende i hele holdbarhedsperioden indenfor de givne tolerancer. Dette er også beskrevet i Kommissionens retningslinjer vedrørende tolerancer ved næringsdeklaration. Det er virksomhedens ansvar at justere holdbarhed og opbevaringsforskrifter, så en deklaration af fx ikke-stabile vitaminer er korrekt i hele holdbarhedsperioden.

De deklarerede gennemsnitsværdier skal tage højde for sæson- eller årstidsvariationer m.v. Forordningen er udtømmende med hensyn til, hvordan den faktuelle mængde skal angives i næringsdeklarationen, herunder mulighed for supplerende oplysninger. Det er derfor ikke tilladt supplerende at angive indholdet i en fødevare som et interval.

12.1.1 Anvendelse af tabelværdier

Det er tilladt at beregne næringsdeklarationsoplysninger på grundlag af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser eller at foretage beregninger på grundlag af sædvanligt fastlagte og accepterede data.

Det vil derfor være tilladt at anvende accepterede tabelværdier for forskellige ingredienser ved udarbejdelse af næringsdeklaration. Virksomheden bør sikre sig, at de tabeldata, der bruges til beregningerne er dækkende i forhold til den/de ingrediens(er), der anvendes i fødevaren og kan sammenlignes med de ingredienser, der er data for.

Ved næringsdeklaration af et sammensat produkt, fx ketchup eller leverpostej, kan næringsdeklarationen således beregnes ud fra tabeldata for de ingredienser, som indgår i henholdsvis ketchup eller leverpostej. Det vil som udgangspunkt ikke være muligt at anvende tabeldata for henholdsvis ketchup eller leverpostej. Det kan dog vurderes konkret om, der i visse tilfælde kan henvises til data for sammensatte produkter, hvis disse indgår som ingrediens i et andet sammensat produkt. Fx anvendelse af tabeldata for ketchup, ved næringsdeklaration af en dressing, hvor ketchup indgår i en mindre mængde i dressingen.

Man skal også være opmærksom på, hvilke definitioner og omregningsfaktorer der ligger til grund for forskellige tabelværdier. Der kan være benyttet andre definitioner og omregningsfaktorer, som ikke er i overensstemmelse med næringsdeklarationsreglerne. Fx vil kostfiber ofte indgå i ”totalt kulhydrat” i forskellige tabeller, hvilket ikke er i overensstemmelse med definitionen på kulhydrat i næringsdeklarationssammenhæng. Ligeledes kan der være benyttet andre omregningsfaktorer til bestemmelse af fx protein eller energiindhold, end de omregningsfaktorer, som skal benyttes i henhold til mærkningsforordningen.

12.1.2 Fastsættelse af næringsværdier ved analyse

Som nævnt i afsnit 12.1 skal de deklarerede værdier være gennemsnitsværdier.

Fastsættes næringsdeklarationens værdier ved producentens analyse, bør den derfor være baseret på analyse af flere prøver eller på en gennemsnitsprøve af flere forskellige batch for på denne måde at få en tilstrækkelig repræsentativ værdi. Det er ligeledes vigtigt, at selve prøven er af en vis størrelse, for at være repræsentativ for produktet. Dette er især vigtigt ved prøveudtagning af inhomogene produkter.

Analysemetoder

De analysemetoder, der anvendes, bør være anerkendte og akkrediterede, og udførelse af analyser bør følge internationalt anerkendte kvalitetsprincipper. Virksomheden skal også sikre, at de anvendte metoder er i overensstemmelse med eventuelle lovgivningsmæssige krav på området. Der henvises i øvrigt til kontrolvejledningen²⁸, vedrørende hvilke krav Fødevestyrelsen stiller til egenkontrolanalyser.

I bilag 7 er angivet de analysemetoder og/eller principper, der er gældende for de analysemetoder, som benyttes af Fødevestyrelsen i forbindelse med kontrol af næringsdeklarationen.

Kulhydratberegning

Med enkelte undtagelser kan det samlede indhold af kulhydrat i en fødevarer ikke bestemmes analytisk. Kulhydratindholdet beregnes derfor normalt ved differensmetoden, som følger:

$\text{Kulhydrat} = \text{Tørstof} \div \text{aske} \div \text{protein} \div \text{fedt} \div \text{kostfibre} \div \text{organiske syrer}.$

Hvis indholdet af kostfibre og organiske syrer er meget lavt og dermed uden væsentlig betydning, vil det være acceptabelt, at denne mængde deklarerer som kulhydrat.

Det vil være en konkret vurdering, hvor lavt indholdet af kostfibre skal være, før det kan udelades fra beregningen, uden at forbrugeren bliver vildledt. Forbrugeren skal kunne sammenligne det deklarerede kulhydratindhold med andre produkter uden at blive vildledt. Fx ved et lavt indhold af kulhydrat, kan det have større betydning, hvis en lille mængde kostfibre inkluderes i den deklarerede mængde kulhydrat, end hvis den samme lille mængde kostfibre inkluderes i den deklarerede mængde kulhydrat, ved et højere indhold af kulhydrat i produktet.

Det vil derfor kunne være retningsgivende at operere med 3 kulhydratniveauer:

- 1) ≤ 10 g kulhydrat pr. 100 g: der kan ses bort fra kostfiberindhold < 1 g/100 g.
- 2) > 10 g - < 40 g kulhydrat pr. 100 g: der kan ses bort fra kostfiberindhold < 2 g/100g.
- 3) ≥ 40 g kulhydrat pr. 100 g: der kan ses bort fra kostfiberindhold < 3 g/100 g.

For de fleste fødevarer er indholdet af organiske syrer ubetydeligt. "Organiske syrer" er ikke defineret i forordningen, men der tages udgangspunkt i, at de organiske syrer, der forekommer i fødevarer, er fx citronsyre og mælkesyre fx indhold af mælkesyre i syrnede produkter. Der kan ikke henvises til én analysemetode, der finder det samlede indhold af organisk syre i en fødevarer. De enkelte syrer må således beregnes eller analyseres separat. Se også afsnit 6.1.

12.2 Omregningsfaktorer ved beregning af energi

De omregningsfaktorer, der skal benyttes ved beregning af energi, fremgår af forordningens bilag XIV og er gengivet nedenfor. Omregningsfaktorerne er uændrede i forhold til tidligere.

Kulhydrat (undtagen polyoler)	17 kJ/g – 4 kcal/g
Polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
Protein	17 kJ/g - 4 kcal/g
Fedt	37 kJ/g – 9 kcal/g
Salatrimtyper	25 kJ/g – 6 kcal/g
Alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
Organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
Kostfibre	8 kJ/g – 2 kcal/g
Erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.9 gengivet i bilag 1:

3.9 - Hvorledes bestemmes en fødevares energiværdi?

Beregning af energiindholdet i en fødevare ved hjælp af standardfaktorer kan altid kun give en omtrentlig værdi. Omregningsfaktorerne er en slags gennemsnitsværdi for energiindholdet pr. gram energigivende stof.

Som det fremgår af listen over omregningsfaktorer, er der for polyoler fastsat en særlig omregningsfaktor, som afviger fra de øvrige kulhydrater, ligesom der for erythritol ikke beregnes energi som for de øvrige polyoler. Det vil sige, at den totale mængde kulhydrat i et produkt ikke i alle tilfælde kan beregnes ud fra én og samme omregningsfaktor. Ligeledes er der fastsat en særlig omregningsfaktor for salatrim, som afviger fra de øvrige fedtstoffer.

Der må kun anvendes de omregningsfaktorer, der er fastsat i forordningen, uanset om der kan dokumenteres en anden faktor. Brug af andre omregningsfaktorer forudsætter en ændring af reglerne. Hvis et stof fx er omfattet af definitionen på fedt, som fx plantesteroler eller plantestanoler, og der ikke er fastsat en særlig omregningsfaktor, skal der beregnes energi med faktoren 37 kJ/g (9 kcal/g).

Ligeledes skal der for alle stoffer, der falder ind under definitionen på kostfibre, beregnes energi med faktoren 8 kJ/g (2 kcal/g), uanset om, der kan dokumenteres en mere præcis omregningsfaktor. Ved anvendelse af tabeldata m.v. skal man være opmærksom på, hvordan de givne data er fremkommet (hvilke omregningsfaktorer), da det er afgørende for, om de kan benyttes til næringsdeklaration.

12.3 Omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler

mærkningsforordningen fastsætter ikke specifikke omregningsfaktorer for vitaminer og mineraler, men Kommissionen kan fastsætte disse på et senere tidspunkt.

Indtil dette er på plads, kan de nationale retningslinjer fortsat anvendes, således at der sikres et ensartet sammenligningsgrundlag ved deklaration af vitaminer og mineraler. Den konkrete mængde af forskellige vitaminer bør således beregnes ud fra fastsatte referencestoffer, og der bør tages hensyn til forskellige omregningsfaktorer for visse kilder til vitaminer (vitamin A, vitamin E og niacin).

Tabel over referencestoffer og omregningsfaktorer er angivet i vejledningens bilag 6.

12.4 Tolerancer

Næringsdeklarationer skal være korrekte, og fødevarer må ikke sælges under omstændigheder, der er egnet til at vildlede forbrugerne, for så vidt angår blandt andet sammensætning og egenskaber.

Næringsindhold i fødevarer varierer mere eller mindre fra naturens side og påvirkes derudover af fremstillingsprocessen eller andre faktorer. Det er således ikke muligt at deklarere 100 % korrekt.

Hvis forskellen er for stor mellem det faktiske indhold og det deklarerede indhold, vil der være tale om vildledning. Det faktiske indhold bør derfor ikke afvige væsentligt fra det deklarerede. Kommissionen har udarbejdet retningslinjer for tolerancer til brug for myndighedernes kontrol af næringsdeklaration (se note 5).

I Kommissionen retningslinjer opregnes også en liste over aspekter, som fødevaremyndighederne skal tage hensyn til ved kontrol af næringsdeklaration. Hvis den målte værdi ligger udenfor toleranceområdet for den deklarerede værdi, skal der foretages en konkret vurdering af, om der skal iværksættes tiltag/foranstaltninger. Disse aspekter er fx afvigelsens karakter, naturligt høj variation af næringsstoffer, særlig lav produkthomogenitet, m.v. Læs mere i Kommissionens vejledning.

EU-retningslinjerne tager generelt udgangspunkt i den samme simple model, som de danske retningslinjer har bygget på. Selve toleranceniveauerne er generelt blevet lidt bredere end de hidtil gældende danske retningslinjer, dog med enkelte undtagelser.

Hvis der i EU- eller i national lovgivning er fastsat krav til minimum- eller maksimumværdier for næringsstoffer, herunder hvis der er fastsat særlige kriterier, som skal overholdes ved anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger, vil der ikke være en tolerance ud over disse minimums- eller maksimumsværdier, med undtagelse af analyseusikkerheden. Dette er særlig relevant, hvis man deklarerer et næringsindhold meget tæt på en fastsat minimums- eller maksimumsværdi.

EU-retningslinjerne beskriver særligt tolerancer i forbindelse med ernærings- og sundhedsanprisninger og ved tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer. Der gives ligeledes en række eksempler på tolerancer i forskellige situationer, hvor man deklarerer ”tæt på” eller ”langt fra” en fastsat minimums- eller maksimumsværdi. I eksemplerne er vist, hvordan man tager hensyn til afrunding af de deklarerede værdier ved vurderingen af, om en værdi, der er blevet bestemt i forbindelse med kontrolmyndighedens analyse, ligger inden for tolerancegrænserne.

Mærkningsforordningen giver mulighed for, at der i EU fastsættes regler – og ikke blot retningslinjer - for tolerancer på et senere tidspunkt.

12.5 Afrunding af næringsdeklarationsværdier

Næringsdeklarationsværdierne skal som udgangspunkt ikke angives med en større nøjagtighed end hensigtsmæssigt for produktet. Der er derfor retningslinjer for den nøjagtighed, som de forskellige værdier bør angives med.

I Kommissionens vejledning vedr. tolerancer er inkluderet retningslinjer for afrunding af næringsdeklarationsværdier. Disse er gengivet i bilag 7 i denne vejledning.

Ved beregning af energiindhold anbefales, at man summerer ikke-afrundede energibidrag fra hvert næringsstof og først til sidst afrunder den deklarerede energiværdi.

12.6 Ubetydelige mængder

Mærkningsforordningens artikel 34, stk. 5

Når et obligatorisk element i næringsdeklarationen ikke indgår i produktet, skal dette deklareres som ”0”.

Hvis der er tale om ubetydelige mængder kan dette også deklareres som "0" eller erstattes af en tekst som fx ”Indeholder ubetydelige mængder af ...”, som anbringes i nær tilknytning til næringsdeklaratio-

nen. Der kan eventuelt bruges andre formuleringer for forekomsten af ubetydelige mængder. Disse må naturligvis ikke kunne forveksles med anprisninger.

I Kommissionens retningslinjer vedrørende tolerancer, nærmere bestemt i afsnittet om retningslinjer for afrunding, er beskrevet, hvad der kan betragtes som ubetydelige mængder for de forskellige næringsstoffer. Dette er gengivet i bilag 7 i denne vejledning.

Se også Kommissionens svar på spørgsmål 3.15 gengivet i bilag 1:

3.15 - Hvis et produkt indeholder ubetydelige mængder af næringsstof(fer), der er omfattet af obligatorisk mærkning eller har en ubetydelig energiværdi, skal disse næringsstoffer eller energiværdien da angives i tabellen over næringsstoffer?

13. Elementer, som udløser krav om næringsdeklaration

13.1 Ernærings- og sundhedsanprisninger

Anprisningsforordningens artikel 7 og Mærkningsforordningens artikel 49

I forbindelse med en ernærings- og/eller sundhedsanprisning af fødevarer er det obligatorisk at påføre produktet en næringsdeklaration. Dette gælder dog ikke ved generiske reklamer. Næringsdeklarationen skal indeholde de elementer, der skal gives i den obligatoriske næringsdeklaration. Derudover skal det næringsstof eller andet stof, som anprisningen omfatter, deklareres. Se også afsnit 4.1.1 og afsnit 6.

For de fødevarer, som generelt er undtaget krav om næringsdeklaration, bliver næringsdeklaration obligatorisk, hvis fødevareren ernærings- eller sundhedsanpriser. Fx ved sundhedsanprisning af valnødder (uforarbejdet fødevarer, der består af en ingrediens), er næringsdeklaration obligatorisk. Dette krav gælder også for tyggegummi, der fx anpriseres som ”sukkerfrit”, eller fødevarer i små pakninger, m.v.

Ikke-færdigpakkede fødevarer, der ernærings- eller sundhedsanpriseres er dog fortsat undtaget kravet om næringsdeklaration, jf. anprisningsforordningen.

Anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger reguleres af anprisningsforordningen. Der henvises generelt til denne forordning og til vejledning om anprisningsforordningen.

Nedenfor er der bemærkninger til de elementer, der skønnes mest relevante for næringsdeklaration.

13.1.1 Anprisning af stoffer, som ikke indgår i næringsdeklarationen

Mængden af det eller de stoffer, som ernærings- eller sundhedsanprisningen vedrører, og som ikke må angives i næringsdeklarationen, skal angives i samme synsfelt som næringsdeklarationen og i øvrigt angives i overensstemmelse med forordningens artikel 31-33. Dette betyder, at mængden skal angives numerisk, pr. 100 g eller pr. 100 ml, eventuelt supplerende pr. portion, som en gennemsnitsværdi m.v.

De måleenheder, der anvendes til at angive mængden af stoffet, skal være relevante for hvert af de pågældende stoffer. Hvis det ikke fremgår klart af anprisningsreglerne, med hvilken enhed et ”andet stof” skal deklareres, bør det konkret vurderes hvilken enhed, som er mest relevant og egnet for det

pågældende stof (gram, mg, µg, eller andet). De angivne mængder må ikke give anledning til vildledning af forbrugerne. For definition af ”andet stof” henvises til anprisningsforordningen.

13.1.2 Anprisning af ikke-færdigpakkede fødevarer

Brug af ernærings- eller sundhedsanprisninger på ikke-færdigpakkede fødevarer er tilladt, jf. anprisningsforordningen.

Det er dog virksomhedens ansvar at redegøre for det konkrete indhold af det næringsstof, der anprises, samt for at anprisningsreglerne er overholdt i øvrigt. Derudover vil de almindelige vildledningsbestemmelser være gældende. Nødvendige oplysninger om fødevarens sammensætning og næringsindhold skal til enhver tid være tilgængelige for kontrollen.

Der er ikke krav om næringsdeklaration ved anvendelse af ernærings- eller sundhedsanprisninger på ikke-færdigpakkede fødevarer. Dette er yderligere præciseret i anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2, hvor det fremgår, at for uindpakkede fødevarer, der udbydes til salg til den endelige forbruger eller til storkøkkener, og fødevarer, der pakkes ind på salgsstedet på køberens anmodning, eller som er færdigpakket med henblik på at blive solgt straks, er der ikke krav om næringsdeklaration.

13.2 Tilsætning af vitaminer og mineraler

Berigelsesforordningens artikel 6, stk. 6 og artikel 7, stk. 3 og Mærkningsforordningens artikel 50

Med henvisning til berigelsesforordningen kan der tilsættes vitaminer og mineraler til fødevarer, såfremt disse er i en sådan mængde, at det samlede indhold efter tilsætning som minimum er en betydelig mængde, som defineret i mærkningsforordningen.

Ved frivillig tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer bliver det obligatorisk at næringsdeklarere de pågældende fødevarer. Næringsdeklarationen skal indeholde de elementer, der skal gives i den obligatoriske næringsdeklaration. Derudover skal den samlede mængde i fødevaren af de tilsatte vitaminer og mineraler efter tilsætning til fødevaren, deklareres. Dette gælder også ikke-færdigpakkede fødevarer tilsat vitaminer og mineraler. I dette tilfælde kan oplysningerne gives på et skilt eller i medfølgende dokumenter.

I spørgsmål 3.5 i Kommissionens dokument "Spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne" (uddrag gengivet i bilag 1 i denne vejledning) er undtagelserne til kravet om næringsdeklaration angivet, herunder ikke-færdigpakkede fødevarer. Det fremgår dog ikke tydeligt heraf, at undtagelsen ikke omfatter ikke-færdigpakkede fødevarer, der frivilligt er tilsat vitaminer og mineraler.

Ved indirekte tilsætning af vitaminer og mineraler stilles ikke krav om næringsdeklaration af de pågældende vitaminer og mineraler. En indirekte tilsætning af vitaminer og/eller mineraler er fx når en kage indeholder margarine tilsat vitamin A, et brød indeholder mel tilsat vitamin D eller en pølse indeholder salt tilsat jod. I sådanne tilfælde vil fødevaren typisk heller ikke kunne overholde kravet til betydelig mængde.

Ved direkte tilsætning af vitaminer og/eller mineraler skal næringsdeklarationen være en angivelse af den samlede mængde af vitaminer og mineraler efter tilsætningen til fødevaren, dvs. både naturligt og tilsat indhold. Se også afsnit 6.7.2.

De tilsatte mængder af vitaminer og/eller mineraler kan supplerende angives i ingredienslisten efter det pågældende tilsatte vitamin og/eller mineral.

Næringsdeklarationsoplysninger, som fx angivelse af indhold af vitaminer, mineraler eller andre næringsstoffer i forskellige ingredienser eller af det samlede indhold (naturligt og tilsat) af disse næringsstoffer, skal derimod angives i næringsdeklarationen og ikke i ingredienslisten. Det er således ikke tilladt i ingredienslisten at angive fx ”tomatekstrakt (6 mg vitamin C)”.

Fødevarestyrelsen, den 4. juli 2016

HANNE LARSEN

/ Anette Flensburg

- 1 Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler
- 2 Rådets direktiv af 24. september 1990 om næringsdeklaration af levnedsmidler (90/496/EØF).
- 3 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer
- 4 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1925/2006 af 20. december 2006 tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer.
- 5 Vejledning til brug for myndigheders kontrol med overholdelse af EU-lovgivningen om: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne og Rådets direktiv 90/496/EØF af 24. september 1990 om næringsdeklaration af levnedsmidler og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/46/EF af 10. juni 2002 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om kosttilskud med hensyn til fastlæggelse af tolerancer for næringsstofværdier angivet på etiketter.
- 6 Vejledning nr. 9007 af 9. januar 2015 om autorisation og registrering af fødevarevirksomheder m.v.
- 7 Bekendtgørelse nr. 39 af 12. januar 2016 om kosttilskud.
- 8 Bekendtgørelse nr. 38 af 12. januar 2016 om naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand.
- 9 Bekendtgørelse nr. 766 af 22. juni 2016 om modernælkserstatninger og tilskudsblandinger til spædbørn og småbørn
- 10 Bekendtgørelse nr. 765 af 22. juni 2016 om forarbejdede fødevarer baseret på cerealer og babymad til spædbørn og småbørn.
- 11 Bekendtgørelse nr. 764 af 22. juni 2016 om kosterstatninger til vægtkontrol.
- 12 Bekendtgørelse nr. 792 af 23. juni 2016 om fødevarer til særlige medicinske formål.
- 14 Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2016/127 af 25. september 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 609/2013 for så vidt angår de særlige krav til sammensætningen af og oplysning om modernælkserstatninger og tilskudsblandinger og for så vidt angår oplysning om spædbørns- og småbørnsernæring
- 15 Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2016/128 af 25. september 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 609/2013 for så vidt angår de særlige krav til sammensætningen af og oplysning om fødevarer til særlige medicinske formål
- 16 Vejledning nr. 9371 af 26. april 2016 om anprisningsforordningen.
- 17 Vejledning nr. 9377 af 28. april 2016 om mærkning af fødevarer.
- 18 Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) Nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed
- 19 Europa-Parlamentet og Rådets Forordning (EF) Nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne.
- 20 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1333/2008 af 16. december 2008 om fødevaretilsætningsstoffer.
- 21 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/4/EF af 22. februar 1999 om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter.
- 22 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1334/2008 af 16. december 2008 om aromaer og visse fødevaringredienser med aromagivende egenskaber til anvendelse i og på fødevarer og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91, forordning (EF) nr. 2232/96, forordning (EF) nr. 110/2008 og direktiv 2000/13/EF.
- 23 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1332/2008 af 16. december 2008 om fødevareenzymmer og om ændring af Rådets direktiv 83/417/EØF, Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999, direktiv 2000/13/EF, Rådets direktiv 2001/112/EF og forordning (EF) nr. 258/97.
- 24 Kommissionens beslutning af 1. december 2003 om tilladelse til markedsføring af salatrøm som nye levnedsmiddelingredienser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 258/97 (2003/867/EF).
- 25 Bekendtgørelse nr. 1427 af 3. december 2015 om indhold af transfedtsyrer i olier og fedtstoffer m.v.
- 26 Statement of the Scientific Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies on a request from the Commission related to dietary fibre (Request No. EFSA-Q-2007-121), European Food Safety Authority, 2007.
- 27 Guidance document for competent authorities for the control of compliance with EU legislation with regard to methods of analysis for determination of the fibre content declared on a label. December 2012.
- 28 Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning kan ses på Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.foedevarestyrelsen.dk

Uddrag fra Kommissionens dokument "Spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne", dateret 31. januar 2013.

Spørgsmål og svar fra dokumentets kapitel 3: "Næringsdeklaration" er gengivet. "FIC-forordningen" henviser til mærkningsforordningen (1169/2011).

3.1 Finder bestemmelserne om næringsdeklaration i FIC-forordningen anvendelse på alle fødevarer? (artikel 29)

Bestemmelserne finder ikke anvendelse på følgende fødevarer, som er omfattet af særskilte bestemmelser om næringsdeklaration:

- kosttilskud
- naturligt mineralvand
- fødevarer bestemt til særlig ernæring, medmindre der ikke er specifikke bestemmelser vedrørende særlige aspekter af næringsdeklarationen (se også Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/39/EF af 6. maj 2009 om fødevarer bestemt til særlig ernæring og særdirektiver som omhandlet i direktivets artikel 4, stk. 1.)

3.2 Hvad skal angives? (artikel 13, 30, 32, 34 og 44, bilag IV og XV)

Den obligatoriske næringsdeklaration skal indeholde alle følgende oplysninger samt mængden af ethvert næringsstof med en ernæringsanprisning eller andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning:

- Energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt.

Energiværdien skal udtrykkes både i kJ (kilojoules) og kcal (kilokalorier). Værdien i kilojoules skal angives først efterfulgt af værdien i kilokalorier. Forkortelsen kJ/kcal kan anvendes.

Oplysningerne angives i følgende rækkefølge:

energi

fedt

heraf

- mættede fedtsyrer

kulhydrat

heraf

- sukkerarter

protein

salt

Hvis pladsen tillader det, skal deklarationen opstilles i tabelform med tallene under hinanden. Er pladsen ikke tilstrækkelig til at opstille oplysningerne i tabelform, opstilles de i linjeformat.

Bestemmelserne om minimumsskriftstørrelse finder anvendelse på næringsdeklarationen, der skal trykkes med typer i en skriftstørrelse, hvor x-højden er lig med eller større end 1,2 mm. For så vidt angår emballager eller beholdere, hvis største yderflade har et flademål på under 80 cm², skal x-højden være lig med eller større end 0,9 mm. X-højden defineres i bilag IV til FIC-forordningen. (NB: Fødevarer i emballager eller beholdere, hvis største yderflade har et flademål på under 25cm², er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration (se 3.5, punkt 18 nedenfor)).

Hvis energiværdien eller mængden af næringsstof(fer) i et produkt er ubetydelig, kan oplysningerne vedrørende disse elementer erstattes af en erklæring som for eksempel "Indeholder ubetydelige mængder af ...", som anbringes i nær tilknytning til næringsdeklarationen (se spørgsmål 3.15 vedrørende begrebet ubetydelig mængde).

For ikke-færdigpakkede fødevarer kan indholdet af næringsdeklarationen begrænses til kun energiværdien eller energiværdien samt mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

3.3 Hvad er referencemængden for næringsdeklarationen? (artikel 32 og 33 og bilag XV)

For deklarationen af vitaminer og mineraler, se spørgsmål 3.7.

Mængderne af næringsstoffer udtrykkes i gram (g) pr. 100 g eller pr. 100 ml, og energiværdien i kilojoules (kJ) og kilokalorier (kcal) pr. 100 g eller pr. 100 ml af fødevaren.

De kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed af fødevaren. Portionen eller forbrugsenheden skal være letgenkendelig for forbrugeren, den skal anføres på etiketten i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder i pakningen skal angives på etiketten.

Energiværdien og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt kan desuden også udtrykkes som en procentdel af de referenceindtag, der er fastsat i nedenstående tabel pr. 100 g eller pr. 100 ml. Foruden eller i stedet for en sådan deklaration pr. 100 ml eller pr. 100 g kan procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ/2 000 kcal
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Såfremt procentdelene af referenceindtagene udtrykkes pr. 100 g eller pr. 100 ml, skal næringsdeklarationen indeholde følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)".

I forbindelse med ikke-færdigpakkede fødevarer er det tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

3.4 Kan andre udtryksformer anvendes? (artikel 35)

Som supplement til ovennævnte udtryksformer (pr. 100 g/100 ml, pr. portion, procentdel af referenceindtag) og præsentrationsformer (næringsstoffets betegnelse, numerisk værdi) kan der anvendes andre udtryks- og/eller præsentrationsformer ved anvendelse af grafik eller symboler, såfremt følgende krav er opfyldt:

- De bygger på forsvarlige og videnskabeligt holdbare forbrugerundersøgelser og vildleder ikke forbrugeren.
- Deres udvikling er resultatet af en høring af et bredt udvalg af interessegrupper.
- De har til formål at gøre fødevarens bidrag til eller betydning for kostens energi og næringsstofindhold lettere begribelig for forbrugeren.
- Hvad angår andre udtryksformer, er de baseret enten på de harmoniserede referenceindtag, der er fastsat i bilag XIII, eller, hvis sådanne ikke er fastlagt, på almindeligt anerkendt videnskabelig rådgivning om indtag af energi eller næringsstoffer.
- De er objektive og ikke-diskriminerende
- Deres anvendelse medfører ikke hindringer for den frie bevægelighed for varer.

3.5 Hvilke undtagelser gælder? (artikel 16, stk. 4, og artikel 44, stk. 1, litra b), bilag V)

Følgende produkter er undtaget fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration, undtagen i forbindelse med en ernærings- og/eller sundhedsanprisning:

- a) uforarbejdede produkter, der kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser
- b) forarbejdede produkter, der som eneste forarbejdning er modnet, og som kun indeholder én ingrediens eller kategori af ingredienser
- c) drikkevand, herunder drikkevand, der udelukkende er tilsat kuldioxid og/eller aromaer
- d) krydderurter, krydderier eller blandinger heraf
- e) salt og erstatninger herfor
- f) sødestoffer til bordbrug
- g) kaffeekstrakter og cikorieekstrakter, hele eller malede kaffebønner og hele eller malede koffeinfri kaffebønner
- h) urte- og frugtte, te, koffeinfri te, pulverte eller te ekstrakt, koffeinfri pulverte eller te ekstrakt, som ikke indeholder andre tilsatte ingredienser end smagsstoffer, der ikke ændrer teens næringsværdi
- i) gæret eddike og eddikeerstatninger, inkl. dem, der udelukkende er tilsat aromaer
- j) aromaer
- k) fødevaretilsætningsstoffer
- l) tekniske hjælpestoffer
- m) fødevareenzymmer
- n) gelatine
- o) sammensatte midler, der får marmelade, gelé og lign. til at stivne
- p) gær
- q) tyggegummi
- r) fødevarer i emballage eller beholder, hvis største overflade har et areal på mindre end 25cm²
- s) fødevarer, herunder håndværksfødevarer, der leveres direkte fra producenten af små mængder produkter til den endelige forbruger eller til lokale detailvirksomheder, der leverer direkte til den endelige forbruger

- t) alkoholholdige drikkevarer (drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2 volumenprocent)
- u) ikke-færdigpakkede fødevarer (medmindre det er et krav i nationale foranstaltninger).

Såfremt oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold angives på frivilligt grundlag, skal bestemmelserne om obligatorisk næringsdeklaration følges. Men:

- For alkoholholdige drikkevarer er næringsdeklarationen ikke obligatorisk, og den kan begrænses til energiværdien. Ingen krav til særligt format.
- For ikke-færdigpakkede fødevarer kan indholdet af næringsdeklarationen begrænses til kun energiværdien eller energiværdien samt mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr forbrugsenhed, forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres, og antallet af portioner eller enheder angives.

3.6 Hvilke andre næringsstoffer kan angives? (artikel 30, stk. 2, artikel 32, 33 og 34, bilag XV)

Den obligatoriske næringsdeklaration kan desuden suppleres med oplysninger om mængden af et eller flere af følgende elementer:

- a) enkeltumættede fedtsyrer
- b) flerumættede fedtsyrer
- c) polyoler
- d) stivelse
- e) kostfibre
- f) vitaminer og mineraler (se også punkt 3.7 nedenfor).

Oplysningernes rækkefølge skal i givet fald være som følger:

energi

fedt

heraf

- mættede fedtsyrer

- enkeltumættede fedtsyrer

- flerumættede fedtsyrer

kulhydrat

heraf

- sukkerarter

- polyoler

- stivelse

kostfibre

protein

salt

vitaminer og mineraler

Hvis pladsen tillader det, skal deklarationen opstilles i tabelform med tallene under hinanden. Er pladsen ikke tilstrækkelig til at opstille oplysningerne i tabelform, opstilles de i linjeformat.

Disse næringsstoffer angives i gram (g)¹ pr. 100 g eller pr. 100 ml og kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed af produktet.

I forbindelse med ikke-færdigpakkede fødevarer er det tilstrækkeligt at angive oplysningerne i næringsdeklarationen pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

1) Se også de særlige måleenheder for vitaminer og mineraler i tabellen i punkt 3.7

3.7 Hvilke vitaminer og mineraler kan fremgå af mærkningen? Hvilke betingelser gælder for produktets minimumsindhold? Hvilken enhed skal anvendes i deklarationen? (artikel 30, stk. 2, artikel 32, stk. 2 og 3, og artikel 33, stk. 1, bilag XIII)

Alle de mineraler eller vitaminer, der er anført i nedenstående tabel, kan fremgå af mærkningen, hvis de forekommer i betydelig mængde. Den betydelige mængde beregnes på følgende måde:

- 15 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel, pr. 100 g eller 100 ml for andre varer end drikkevarer
- 7,5 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel, pr. 100 ml for drikkevarer, eller
- 15 % af de næringsstofreferenceværdier angivet i følgende tabel pr. portion, hvis pakken kun indeholder én enkelt portion.

Vitaminer og mineraler skal deklareres ved anvendelse af de enheder, der er angivet i følgende tabel, og som en procentdel af de referenceværdier, der er fastsat i tabellen, pr. 100 g eller pr. 100 ml. Disse oplysninger kan desuden angives pr. portion eller pr. forbrugsenhed.

Vitaminer og mineraler, som kan deklareres	Næringsstofreferenceværdier (NRV)
Vitamin A(µg)	800
Vitamin D (µg)	5
Vitamin E (mg)	12
Vitamin K (µg)	75
Vitamin C (mg)	80
Thiamin(mg)	1,1
Riboflavin (mg)	1,4
Niacin (mg)	16
Vitamin B6 (mg)	1,4

Folsyre (µg)	200
Vitamin B12 (µg)	2,5
Biotin (µg)	50
Pantothensyre (mg)	6
Kalium (mg)	2000
Chlorid (mg)	800
Calcium (mg)	800
Phosphor (mg)	700
Magnesium (mg)	375
Jern (mg)	14
Zink (mg)	10
Kobber (mg)	1
Mangan (mg)	2
Fluorid (mg)	3,5
Selen (µg)	55
Chrom (µg)	40
Molybdæn (µg)	50
Jod (µg)	150

3.8 Hvorledes bestemmes en fødevarers næringsstofindhold? (artikel 31, stk. 4)

De deklarerede værdier skal være gennemsnitsværdier behørigt fastsat på et af følgende grundlag:

- analysen af fødevaren
- en beregning udført på basis af kendte eller faktiske gennemsnitsværdier vedrørende de anvendte ingredienser, eller
- sædvanligvis fastlagte og accepterede data.

3.9 Hvorledes bestemmes en fødevarers energiværdi? (artikel 31, stk. 1, bilag XIV)

Energiværdien skal beregnes ved anvendelse af følgende omregningsfaktorer:

Næringsstof	Omregningsfaktor
kulhydrat	17 kJ/g – 4 kcal/g
(undtagen polyoler)	
polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
protein	17 kJ/g – 4 kcal/g
fedt	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimtyper	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
kostfibre	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

3.10 Skal fødewarens næringsstofindhold deklareres "således som den forudsættes konsumeret" eller "således som den sælges"? (artikel 31, stk. 3)

Næringsdeklarationen er obligatorisk for fødevaren, således som den sælges, men hvis det er hensigtsmæssigt, kan den gives for fødevaren, således som den forudsættes konsumeret, forudsat at tilberedningsmåden er beskrevet tilstrækkelig detaljeret. Det er således muligt udelukkende at angive oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold for fødevaren, f.eks. tørret pulversuppe, "således som den forudsættes konsumeret".

3.11 Hvornår kan erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, anvendes? (artikel 30, stk. 1)

Erklæringen om, at saltindholdet udelukkende skyldes forekomsten af naturligt forekommende natrium, kan eventuelt anbringes i nær tilknytning til næringsdeklarationen for fødevarer, der ikke er tilsat salt, f.eks. mælk, grøntsager, kød og fisk. Såfremt saltindholdet er blevet tilsat under forarbejdningen eller i forbindelse med tilsætningen af ingredienser, der indeholder salt, f.eks. skinke, ost, oliven, ansjoser mv., må erklæringen ikke anvendes.

3.12 Kan energiværdien udelukkende udtrykkes i kcal, såfremt oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold på frivilligt grundlag gentages i det primære synsfelt? (artikel 32, stk. 1, og bilag XV)

Nej. Oplysningerne om energiværdien skal altid angives både i kJ (kilojoule) og kcal (kilokalorier).

3.13 Er det muligt at mærke indholdet af bestanddele af næringsstoffer, der angives på frivilligt grundlag, f.eks. "omega 3-fedtsyrer", som bestanddele af enkeltumættede fedtsyrer? (artikel 30)

Nej. Næringsdeklarationen er en lukket liste over energiværdier og næringsstoffer, og der kan ikke tilføjes yderligere oplysninger om det ernæringsmæssige indhold (se dog også punkt 3.14 nedenfor).

3.14 Mængden af næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning skal også angives. Kan det indgå i næringsdeklarationen? (artikel 30 og 49)

Såfremt næringsstoffet med ernærings- eller sundhedsanprisningen er omfattet af næringsdeklarationen, skal der ikke angives yderligere mærkningsoplysninger.

Såfremt næringsstoffet eller et andet stof med en ernærings- eller sundhedsanprisning ikke er omfattet af næringsdeklarationen, skal mængden af næringsstoffet eller et andet stof angives i nær tilknytning til næringsdeklarationen (se også punkt 3.13 ovenfor).

3.15 Hvis et produkt indeholder ubetydelige mængder af næringsstof(fer), der er omfattet af obligatorisk mærkning eller har en ubetydelig energiværdi, skal disse næringsstoffer eller energiværdien da angives i tabellen over næringsstoffer? (artikel 34, stk. 5)

Nej. Hvis energiværdien eller mængden af et næringsstof er ubetydelig, kan næringsdeklarationen vedrørende næringsstoffet erstattes af en erklæring som f.eks. "Indeholder ubetydelige mængder af..." i nær tilknytning til næringsdeklarationen.

Vejledningen om tolerancer kan bruges til at definere begrebet "ubetydelig mængde".

3.16 Hvilke oplysninger om det ernæringsmæssige indhold kan gentages på emballagen? (artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 2, og artikel 33)

En række af oplysningerne i den obligatoriske næringsdeklaration kan gentages på emballagen i det primære synsfelt, almindeligvis betegnet som "forsiden af pakken", i et af følgende formater:

- energiværdi
- energiværdi og mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Bestemmelserne om minimumsskriftstørrelse finder anvendelse på denne gentagne deklaration (artikel 13, stk. 2, og bilag IV, se også punkt 3.2).

Den gentagne deklaration er fortsat en liste med defineret og afgrænset indhold. Det er ikke tilladt at anføre yderligere oplysninger i næringsdeklarationen i det primære synsfelt.

Det er tilstrækkeligt at angive oplysningerne i den gentagne deklaration pr. portion eller pr. forbrugsenhed (forudsat at den anvendte portion eller enhed anføres i nær tilknytning til næringsdeklarationen, og antallet af portioner eller enheder angives på emballagen). Energiværdien skal imidlertid ligeledes anføres pr. 100 g eller pr. 100 ml.

3.17 Hvis de gentagne oplysninger om det ernæringsmæssige indhold i det primære synsfelt ("forsiden af pakken") udtrykkes som en procentdel af referenceindtagene, skal disse oplysninger da også anføres i den obligatoriske næringsdeklaration ("bagsiden af pakken")? (artikel 30, stk. 3, artikel 32, stk. 4, og artikel 33, bilag XIII)

Oplysninger om det ernæringsmæssige indhold gentaget på frivilligt grundlag i det primære synsfelt ("forsiden af pakken") må kun omfatte oplysninger om energiværdien eller om mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Disse oplysninger skal også angives i den obligatoriske næringsdeklaration ("bagsiden af pakken"). Det er imidlertid muligt at angive disse oplysninger på forsiden af pakken som en procentdel af referenceindtag (ud over de absolutte værdier), selv om denne udtryksform ikke anvendes i den obligatoriske næringsdeklaration.

3.18 Kan akronymet RI anvendes? (artikel 32 og 33)

Når der anvendes et akronym, f.eks. RI for referenceindtag, skal det forklares fuldt ud et andet sted på emballagen. Erklæringen "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)" kan ikke ændres.

3.19 Kan akronymet GDA anvendes? (artikel 32 og 33)

Formålet med FIC-forordningen er at harmonisere indholdet og udtryks- og præsentationsformen af de oplysninger om det ernæringsmæssige indhold, der gives til forbrugerne, herunder frivillige oplysninger. I lyset af dette formål er det ikke muligt at anvende udtrykkene "vejledende dagligt indtag" eller akronymet GDA i forbindelse med anvendelsen af forordningens artikel 32 og 33 (se også punkt 3.18). Det skal bemærkes, at begrebet "referenceindtag" adskiller sig fra begrebet "vejledende dagligt indtag", da udtrykket "referenceindtag" ikke er et ernæringsråd som udtrykket "vejledende". Der er ikke tale om et ernæringsråd om at indtage f.eks. 20 g mættet fedt pr. dag, og forbrugerne bør ikke få den opfattelse, at det er den nødvendige minimumsmængde for at bevare helbredet.

3.20 Skal erklæringen "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400 kJ/2000 kcal)" tilføjes i nær tilknytning til næringsdeklarationen? (artikel 32 og 33)

Ja, når oplysningerne angives som en procentdel af referenceindtagene pr. 100 g eller pr. 100 ml.

Nej, når oplysningerne angives pr. portion.

3.21 Referenceværdierne for indtaget af energi og næringsstoffer er opstillet for voksne. Kan energiværdien og mængderne af næringsstoffer angives på frivilligt grundlag som en procentdel af referenceindtag for børn i stedet for eller som supplement til procentdele af referenceindtag for voksne? (artikel 32, stk. 4, artikel 36, stk. 3, og artikel 43, bilag XIII)

Nej. Den frivillige angivelse af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper er kun tilladt, hvis der er vedtaget EU-bestemmelser eller i fravær heraf nationale bestemmelser.

Energiværdien og mængderne af næringsstoffer må kun angives som en procentdel af referenceindtag for voksne samt som absolutte værdier. I henhold til forordningen skal Kommissionen imidlertid vedtage gennemførelsesretsakter om angivelsen af referenceindtag for specifikke befolkningsgrupper ud over de referenceindtag, der er fastsat for voksne, og der bliver således muligvis fastsat referenceindtag for børn på et senere tidspunkt. Indtil disse EU-bestemmelser er vedtaget, kan medlemsstaterne vedtage nationale bestemmelser om fastsættelse af videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper. Det vil således ikke være tilladt at angive referenceindtag for andre specifikke befolkningsgrupper, f.eks. børn, efter udløbet af overgangsperioden, dvs. efter den 13. december 2014, medmindre der fastsættes videnskabeligt baserede referenceindtag for sådanne befolkningsgrupper i EU-bestemmelser eller nationale bestemmelser.

3.22 Hvad er en forbrugsenhed? Kan piktogrammer anvendes til at definere en portion? Kan symbolet $\approx$ eller $\sim$, der betyder "tilnærmelsesvis lig med", anvendes til at angive antallet af portioner i en pakke? (artikel 33)

"Forbrugsenheden" skal være letgenkendelig for forbrugeren og skal kunne forbruges enkeltvis. En enkelt forbrugsenhed er ikke nødvendigvis en portion. F.eks. kan et stykke chokolade fra en plade chokolade være en forbrugsenhed, men portionen kan omfatte mere end ét stykke chokolade.

Symboler eller piktogrammer kan anvendes til at definere portionen eller forbrugsenheden. FIC-forordningen stiller kun krav om, at forbrugsenheden eller portionen skal være letgenkendelig og anføres på etiketten. De anvendte symboler eller piktogrammer skal være let forståelige for forbrugeren, og de må ikke være vildledende.

Mindre variationer i antallet af forbrugsenheder eller portioner i et produkt kan angives ved hjælp af symbolet $\approx$ eller $\sim$ før antallet af portioner eller forbrugsenheder.

3.23 Kan ikoner alene anvendes til at symbolisere næringsstoffer og/eller energiværdien i stedet for ord? (artikel 34 og bilag XV)

Nej. Obligatoriske og frivillige oplysninger om det ernæringsmæssige indhold skal angives i et bestemt format, og energiværdier og næringsstoffer skal anføres ved deres navn.

Det generelle princip om, at obligatoriske oplysninger skal angives i ord og tal, finder også anvendelse, hvis oplysningerne om det ernæringsmæssige indhold tilvejebringes på frivillig basis. Piktogrammer og symboler kan anvendes som et supplement.

3.24 Hvis produkterne er bestemt til salg i mere end et land, er det da muligt at angive næringsdeklarationen i det format, der kræves i USA og Canada, ud over næringsdeklarationen, der opfylder kravene i FIC-forordningen? (artikel 30 og 34 og bilag XIV og XV)

Nej. En næringsdeklaration i det format, der kræves i USA og Canada, opfylder ikke EU-kravene, da både obligatoriske og frivillige oplysninger skal være i overensstemmelse med FIC-forordningens bestemmelser. En sådan mærkning kan også vildlede forbrugeren som følge af de forskellige omregningsfaktorer, der anvendes i USA til at beregne energiværdien og mængden af næringsstoffer.

3.25 Mængden af "salt" angivet i den obligatoriske næringsdeklaration beregnes efter formelen: salt = natrium $\times$ 2,5. Skal al natrium i enhver ingrediens, f.eks. natriumsaccharinat, natriumascorbat mv., medtages i denne beregning?

Ja, det tilsvarende saltindhold skal altid udledes af fødevarens samlede natriumindhold ved formelen: salt = natrium $\times$ 2,5.

3.26 Hvornår finder de nye bestemmelser om næringsdeklaration anvendelse? (artikel 49, 50, 54 og 55)

De nye bestemmelser om næringsdeklaration finder anvendelse fra den 13. december 2016. Fødevarer, der er markedsført eller mærket inden denne dato, kan markedsføres, indtil fødevarelagrene er opbrugt. Hvis virksomhederne vælger at tilvejebringe oplysninger om det ernæringsmæssige indhold på frivilligt grundlag i perioden 13. december 2014 – 12. december 2016, skal de følge bestemmelserne om udformning og indhold i FIC-forordningen.

Hvis der anvendes en ernærings- og/eller sundhedsanprisning, eller hvis vitaminer og/eller mineraler er blevet tilsat fødevaren, skal den obligatoriske næringsdeklaration være i overensstemmelse med FIC-forordningen fra den 13. december 2014.

3.27 Kan fødevarevirksomhedsledere tilpasse deres etiketter til de nye bestemmelser om næringsdeklaration inden den 13. december 2014? Er det muligt at anvende de nye bestemmelser om næringsdeklaration delvis, eller skal alle de nye bestemmelser overholdes, hvis en af bestemmelserne anvendes? (artikel 54 og 55)

Ja, fødevarevirksomhedslederne kan anvende de nye bestemmelser om næringsdeklaration før den 13. december 2014 i stedet for at følge bestemmelserne i Rådets direktiv 90/496/EØF af 24. september 1990 om næringsdeklaration af levnedsmidler. Fødevarevirksomhedsledere, der anvender de nye bestemmelser om næringsdeklaration, skal overholde alle bestemmelserne. Hvis f.eks. de nye bestemmelser om definitionen af den betydelige mængde for vitaminer og mineraler anvendes, finder alle de nye bestemmelser om næringsdeklaration anvendelse.

Eksempler på udformning af forskellige næringsdeklarationer.

De værdier, som er angivet i de forskellige eksempler, må ikke betragtes som sandfærdige værdier. De er givet som eksempler på, hvordan næringsdeklarationen skal/kan præsenteres med hensyn til de forskellige muligheder, der er givet i reglerne. Bemærk, at den tekst, som er angivet under ”Bemærkninger:”, ikke er en del af den tekst, som skal angives.

Eksempel 1 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g.

Franskbrød

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	1118 kJ / 265 kcal
Fedt	4,3 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g
Kulhydrat	47 g
heraf sukkerarter	0,5 g
Protein	7,5 g
Salt	1,3 g

Bemærkninger:

Selv om kostfiber ikke er deklareret skal energibidraget fra kostfiber regnes med (her er regnet med 4 g = 32 kJ/8 kcal).

Eksempel 2 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, og frivilligt supplerende oplysninger pr. portion.

Chokoladebar

Næringsindhold		
	pr. 100 g	pr. portion (1 stk. = 70 g)
Energi	1902 kJ / 453 kcal	1331 kJ / 317 kcal
Fedt	19 g	13 g
heraf mættede fedtsyrer	10 g	7,0 g
Kulhydrat	67 g	47 g
heraf sukkerarter	65 g	46 g
Protein	3,5 g	2,5 g
Salt	0,55 g	0,39 g

Bemærkninger:

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Eksempel 3 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med frivilligt supplerende oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. 100 g.

Torskerogn, konserver

Næringsindhold		
	pr. 100 g	Procent af referenceindtag* pr. 100 g
Energi	416 kJ /99 kcal	5 %
Fedt	3,7 g	5 %
heraf mættede fedtsyrer	0,4 g	2 %
Kulhydrat	2,7 g	1 %
heraf sukkerarter	0 g	0 %
Protein	14 g	28 %
Salt	1,2 g	20 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

Det er påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400kJ/2000kcal)".

Eksempel 4 - Obligatorisk næringsdeklaration pr. 100 ml, hvor man frivilligt kan vælge om man vil angive en erklæring om, at saltindholdet skyldes forekomsten af naturligt indhold af natrium.

Sødmælk

	Næringsindhold pr. 100 ml
Energi	262 kJ /63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Kulhydrat	4,5 g
heraf sukkerarter	4,5 g
Protein	3,3 g
Salt*	0,12 g

* Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet.

Eksempel 5 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med ubetydelige mængder af et eller flere næringsstoffer, jf. artikel 34, stk. 5.

Vingummi (indeholder sukker og sødestoffer)

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	1143 kJ/ 269 kcal
Kulhydrat	55 g
heraf sukkerarter	18 g
Protein	7,5 g
Salt	0,17 g

Indeholder ubetydelige mængder af fedt og mættede fedtsyrer

Bemærkninger:

Indhold af polyoler er inddraget i beregning af energi (her 8 g = 80 kJ / 19,2 kcal). Mængden indgår i den deklarerede mængde kulhydrat. Der er ikke krav om, at selve indholdet af polyoler skal deklareres separat.

Eksempel 6 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med supplerende oplysninger for drænet produkt.

Tun i olie

	Næringsindhold pr. 100 g	Pr. 100 g drænet produkt
Energi	1040 kJ /250 kcal	795 kJ / 109 kcal
Fedt	18 g	10 g
heraf mættede fedtsyrer	3,1 g	1,9 g
Kulhydrat	0 g	0 g
heraf sukkerarter	0 g	0 g
Protein	22 g	25 g
Salt	1,2 g	1,2 g

Eksempel 7 - Obligatorisk næringsdeklaration, pr. 100 g, med frivilligt supplerende oplysninger pr. portion og supplerende angivelse af mængde i % af referenceindtag pr. portion.

Jordnødder, saltede

Næringsindhold			
	Pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	Procent af referenceindtag* pr. portion
Energi	2606 kJ /629 kcal	782 kJ /189 kcal	9 %
Fedt	52 g	16 g	23 %
heraf mættede fedtsyrer	10 g	3,0 g	15 %
Kulhydrat	9,5 g	2,9 g	1 %
heraf sukkerarter	3,1 g	0,9 g	1 %
Protein	27 g	8,1 g	16 %
Salt	1,5 g	0,45 g	8 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Der er i energiberegning inddraget bidrag fra kostfiber (her 7,7 g = 61,6 kJ / 15,4 kcal).

Eksempel 8 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 – her kostfiber.

Rugbrød, fuldkorn

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	869 kJ/ 206 kcal
Fedt	1, 2 g
heraf mættede fedtsyrer	0,2 g
Kulhydrat	39 g
heraf sukkerarter	3,1 g
Kostfibre	8,5 g
Protein	5,5 g
Salt	1,3g

Eksempel 9 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysninger om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 - her fedtsyrer.

Mayonnaise

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	2987 kJ/726 kcal
Fedt	80 g
Heraf	
- mættede fedtsyrer	7,0 g
- enkeltumættede fedtsyrer	44 g
- flerumættede fedtsyrer	26 g
Kulhydrat	< 0,5 g
heraf sukkerarter	< 0,5 g
Protein	1,1 g
Salt	1,5 g

Bemærkninger:

I energiberegningen er indgået 0,4 g kulhydrat = 6,8 kJ/1,6 kcal

Eksempel 10 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer, jf. artikel 30, stk. 2 – her vitaminer og mineraler.

Grøntsags-juice

Næringsindhold		
	pr. 100 ml	Procent af referenceindtag

		pr. 100 ml
Energi	234 kJ / 55 kcal	
Fedt	< 0,5 g	
heraf mættede fedtsyrer	< 0,1 g	
Kulhydrat	9,2 g	
heraf sukkerarter	< 0,5 g	
Protein	2,1 g	
Salt	0,4 g	
Folsyre	37,5 µg	19 %
Vitamin C	14 mg	18 %
Kalium	430 mg	22 %

Bemærkninger:

Deklaration af mængde i % af referenceindtag pr. 100 ml er obligatorisk.

I energiberegning er indgået 1,7 g kostfiber (13,6 kJ / 3,4 kcal) og 1 g organisk syre (13 kJ / 3 kcal). Energidrag fra fedt er beregnet ud fra 0,4 g.

Eksempel 11 - Næringsdeklaration med inddragelse af supplerende oplysning om andre næringsstoffer jf. artikel 30, stk. 2. - her vitaminer og mineraler. Supplerende oplysninger om indhold pr. portion.

Havremüsli, ristet

Næringsindhold				
	Pr. 100 g	% af referenceindtag* pr. 100 g	Pr. portion (30 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	1660 kJ / 394 kcal	20 %	498 kJ / 118 kcal	6 %
Fedt	9,6 g	14 %	2,9 g	4 %
heraf mættede fedtsyrer	3,7 g	19 %	1,1 g	6 %
Kulhydrat	65 g	25 %	20 g	8 %
heraf sukkerarter	16 g	18 %	5 g	6 %
Protein	8 g	16 %	2,4 g	5 %
Salt	0,5 g	8 %	0,15 g	3 %
Calcium	120 mg	15 %	36 mg	5 %
Jern	2,5 mg	18 %	0,75 mg	5 %

*Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Bemærkninger:

I energiberegning er inddraget bidrag fra kostfibre (her 8 g = 64 kJ / 16 kcal).

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Deklaration af mængde i % af referenceindtag pr. 100 g er obligatorisk, pr. portion er frivilligt. De øvrige værdier i % af referenceindtag er også frivilligt.

Ved angivelse af % af referenceindtag pr. 100 g (for energi og næringsstoffer, jf. del B i forordningens bilag XIII) er det påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2 000kcal)". Se afsnit 7.3.2.

Eksempel 12 - Næringsdeklaration af produkt, som er anprist for et næringsstof, som ikke er en delmængde af næringsdeklarationen. Mængde skal være deklareret i nærheden af næringsdeklarationen.

Laks, røget

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	821 kJ / 197 kcal
Fedt	13 g
heraf mættede fedtsyrer	2,4 g
Kulhydrat	0 g
heraf sukkerarter	0 g
Protein	20 g
Salt	3,0 g

Indeholder 3 g omega-3 fedtsyrer pr. 100 g
--

Eksempel 13 - Næringsdeklaration givet i to kolonner

Franskrød

Næringsindhold pr. 100 g:			
Energi	1118/265 kJ/kcal	Kulhydrat	47 g
Fedt	4,3 g	heraf sukkerarter	0,5 g
heraf mættede fedtsyrer	1,1 g	Protein	7,5 g
		Salt	1,3 g

Eksempler på gentagelse af næringsdeklaration i det primære synsfelt.

Tabelformatet er ikke obligatorisk ved gentagelse af oplysninger i det primære synsfelt, men det er krav om, at næringsstofferne skal angives i samlet format.

Når mængden af næringsstoffer angives udelukkende pr. portion, skal energien angives både pr. portion og pr. 100 g/100 ml. Når der angives % af referenceindtag pr. portion, er der ikke krav om erklæring.

Eksempel 1- gentagelse af næringsdeklaration, pr. 100 g.

Sødmælk

	Næringsindhold pr. 100 g
Energi	262 kJ / 63 kcal
Fedt	3,5 g
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g
Sukkerarter	4,5 g
Salt*	0,12 g

* Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet

Eksempel 2 - Gentagelse af deklarationen pr. portion.

Vingummi (indeholder sukker og sødestoffer)

Næringsindhold		
	Pr. 100 g	Pr. portion (25 g)
Energi	1143 kJ / 269 kcal	286 kJ / 67 kcal
Fedt		0 g
heraf mættede fedtsyrer		0 g
Sukkerarter		4,5 g
Salt		0,04 g

Bemærkninger:

Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives.

Eksempel 3- Gentagelse af næringsdeklarationen pr. 100 g og med oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. 100 g.

Sødmælk

Næringsindhold		
	Pr. 100 g	% af referenceindtag* pr. 100

		g
Energi	262 kJ / 63 kcal	3 %
Fedt	3,5 g	5 %
heraf mættede fedtsyrer	2,3 g	12 %
Sukkerarter	4,5 g	5 %
Salt**	0,12 g	2 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

** Saltindholdet skyldes udelukkende naturligt indhold af natrium i produktet.

Bemærkninger:

Det er påkrævet at tilføje følgende erklæring: Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8400 kJ/2000 kcal).

Eksempel 4 - Gentagelse af deklarationen pr. portion og med oplysninger om mængde i % af referenceindtag pr. portion.

Rugbrød, fuldkorn

Næringsindhold			
	Pr. 100 g	Pr. portion (1 skive = 50 g)	% af referenceindtag* pr. portion
Energi	869 kJ/ 206 kcal	435 kJ / 103 kcal	5 %
Fedt		0,6 g	1 %
heraf mættede fedtsyrer		0,1 g	1 %
Sukkerarter		1,6 g	2 %
Salt		0,7 g	12 %

* Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal).

Bemærkninger:

Det er i dette tilfælde (% af referenceindtag pr. portion) ikke påkrævet at tilføje følgende erklæring: "Referenceindtag for en voksen gennemsnitsperson (8 400kJ/2000kcal)", men det kan gøres frivilligt.

Den anvendte portion skal være angivet i nærheden, og antallet af portioner i pakningen skal angives. Når man vælger at gentage næringsdeklarationsoplysninger pr. portion alene, skal energiværdien oplyses pr. 100 g.

Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler.

Dagligt referenceindtag af vitaminer og mineraler (voksne) (vitaminer og mineraler, som kan deklarerer).

Vitaminer	Referenceindtag
Vitamin A	800 µg
Vitamin D	5 µg
Vitamin E	12 mg
Vitamin K	75 µg
Vitamin C	80 mg
Thiamin	1,1 mg
Riboflavin	1,4 mg
Niacin	16 mg
Vitamin B6	1,4 mg
Folsyre	200 µg
Vitamin B12	2,5 µg
Biotin	50 µg
Pantothensyre	6 mg
Mineraler:	
Kalium	2000 mg
Chlorid	800 mg
Calcium	800 mg
Phosphor	700 mg
Magnesium	375 mg
Jern	14 mg
Zink	10 mg
Kobber	1 mg
Mangan	2 mg
Fluorid	3,5 mg
Selen	55 µg
Chrom	40 µg
Molybdæn	50 µg
Jod	150 µg

Bilag 5

Referenceindtag af energi og visse andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler.

Energi eller næringsstof	Referenceindtag
Energi	8 400 kJ (2 000 kcal)
Fedt i alt	70 g
Mættede fedtsyrer	20 g
Kulhydrat	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Referencestoffer og omregningsfaktorer for vitaminer

Mængden af det enkelte vitamin beregnes ud fra de referencestoffer, der er i denne tabel, og de omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin, der er under tabellen.

Navn	Referencestof	Formel (molvægt)
Vitamin A	Retinol	$C_{20}H_{30}O$ (286,45)
Vitamin D	Cholecalciferol	$C_{27}H_{44}O$ (384,64)
Vitamin E	-Tocopherol	$C_{29}H_{50}O_2$ (430,71)
Vitamin K	Phylloquinon	$C_{31}H_{46}O_2$ (450,70)
Vitamin C	Ascorbinsyre	$C_6H_8O_6$ (176, 12)
Thiamin (Vitamin B1)	Thiamin	$C_{12}H_{17}N_4OS$ (265,37)
Riboflavin (Vitamin B2)	Riboflavin	$C_{17}H_{20}N_4O_6$ (376,36)
Niacin	Nikotinamid	$C_6H_6N_2O$ (122,12)
Vitamin B6	Pyridoxin	$C_8H_{11}NO_3$ (169,18)
Folsyre	Folsyre (Pteroylmonoglutaminsyre)	$C_{19}H_{19}N_7O_6$ (441,40)
Vitamin B12	Cyanocobalamin	$C_{63}H_{88}CoN_{14}O_{14}P$ (1355,37)
Biotin	D-Biotin	$C_{10}H_{16}N_2O_3S$ (244,31)
Pantothensyre	D-Pantothensyre	$C_9H_{17}NO_5$ (219,23)

Omregningsfaktorer for vitamin A, vitamin E og niacin:

- Vitamin A: 1 retinolækvivalent (RE)
 - =1 µg retinol
 - =2 µg β-caroten fra kosttilskud og tilsat fødevarer
 - =12 µg β-caroten fra fødevarer (naturligt indhold)
 - =24 µg α-caroten, β-cryptoxanthin, andre provitamin A carotenoider fra fødevarer
- Vitamin E: 1 α-tocopherolækvivalent (α-TE) = 1 mg D-α-tocopherol
- Niacin: 1 niacinækvivalent (NE) = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan

Omregningsfaktorerne er baseret på de Nordiske Næringsstof Anbefalinger, 2012, og er i øvrigt i overensstemmelse med omregningsfaktorer fra The Institute of Medicine (IOM), USA.

Retningslinjer for afrunding af værdierne i næringsdeklaration af fødevarer.

Følgende retningslinjer for afrunding anbefales ved deklaration af fødevarers næringsindhold.

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Energi (kJ/kcal)		Til nærmeste 1 kJ/kcal
Fedt*, kulhydrat*, sukkerarter*, protein*, kostfibre*, polyoler, stivelse* (gram)	≥10 g	Til nærmeste 1 g
	<10 g og >0,5 g	(ingen decimaler)
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,5 g	Til nærmeste 0,1 g
Mættede fedtsyrer*, enkeltumættede fedtsyrer*, flerumættede fedtsyrer* (gram)	≥10 g	"0 g" eller "<0,5 g" kan angives
	<10 g og >0,1 g	Til nærmeste 1 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,1 g	(ingen decimaler)
Natrium (gram)	≥1 g	til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,005 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,005 g	"0 g" eller "<0,005 g" kan angives
Salt (g)	≥1 g	Til nærmeste 0,1 g
	<1 g og >0,0125 g	Til nærmeste 0,01 g
	Ingen detekterbare mængder eller koncentration på ≤0,0125 g	"0 g" eller "<0,01 g" kan angives
Vitaminer og mineraler	Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium	Tre signifikante tal **
	Alle andre vitaminer og mineraler	To signifikante tal

* Gælder ikke for underkategorier.

** Se supplerende danske retningslinjer nedenfor.

Supplerende danske retningslinjer vedrørende afrunding for følgende elementer:

Næringsstof	Mængde pr. 100 g eller 100 ml	Afrunding
Vitaminer og mineraler, % af RI*	10 % og derunder	Nærmeste hele tal
	10 – 100 %	Nærmeste med 5 delelige tal
	> 100 %	Nærmeste med 10 delelige tal
Vitamin A, folsyre, chlorid, calcium, phosphor, magnesium, jod, kalium		I de tilfælde, hvor der er behov for at deklarere en mængde over to betydende cifre, anbefales, at den deklarerede mængde

		afrundes til to hele tal fra 1 til 9. Det ene tal kan tillige kan være "0". Eksempel: 150 µg folsyre i stedet for 152 µg, eller 300 µg vitamin A i stedet for 304 µg.
--	--	---

* Referenceindtag

Analysemetoder benyttet ved kontrol af næringsdeklaration.

Benyttede standardmetoder/referencemetoder skal være seneste udgave.

Næringsstof	Metode/Princip
Energi	Beregnes som beskrevet i forordningen.
Protein	Beregnes af N-indholdet ved multiplikation med 6,25. N-indholdet bestemmes ved Kjeldahl efter NMKL nr. 6.
Kulhydrat	Beregnes af tørstof ÷ aske ÷ protein ÷ fedt ÷ kostfibre* ÷ organiske syrer**. Alternativt: summen af alle specifikke kulhydratkomponenter.
Fedt ***	Fedt i kød og kødvarer: NMKL nr. 131 eller AOAC 991.36. Fedt i andre fødevarer: en modifikation af NMKL nr. 131 hvor prøven behandles med saltsyre, og fedtet udtrækkes efter tilsætning af alkohol med en blanding af diethylether og petroleumsether. Opløsningsmidlet afdampes, og fedtet vejes.
Sukkerarter og polyoler	Prøven ekstraheres med 60° C vand, og indholdet bestemmes ved High Performance Anionic Exchange Chromatography med Pulsed Amperometric Detection.
Fedtsyrer	Lipidet isoleres om nødvendigt ved ekstraktion med diethylether/petroleumsether, forsæbes og methyleres med bortrifluorid-methanol-komplex. Efter ekstraktion med n-heptan kvantificeres methylestrene på en gaskromatograf udstyret med en passende polær kapillarkolonne.
Kostfibre	AOAC 985.29. Enzymatisk gravimetrisk. (Denne metode måler ikke alle de kulhydratpolymerer, der falder ind under definitionen.)
Tørstof***	NMKL nr. 169. Gravimetrisk
Aske	NMKL nr. 173. Gravimetrisk.
Stivelse	AOAC 996.11. Enzymatisk kolorimetrisk.
Kolesterol	Efter forsæbning og ekstraktion med pentan:ethylacetat sker separation, detektion og kvantifikation ved brug af APCI-MS/MS.
Vitamin A	EN 12823. HPLC
Vitamin B1 (thiamin)	EN 14122. HPLC
Vitamin B2 (riboflavin)	EN 14152. HPLC
Vitamin B6 (pyridoxin)	EN 14166. HPLC
Vitamin B12 (cyanocobalamin)	Efter ekstraktion i en eddikesyre-acetat-cyanid opløsning mikrobiologisk bestemmelse med Lactobacillus delbruecki, som testorganism.
Folat	EN 14131. Mikrobiologisk.

Niacin	Efter syrehydrolyse mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganisme.
Pantothensyre	Efter ekstraktion med eddikesyre-natriumacetat mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganism.
Biotin	Efter syrehydrolyse mikrobiologisk bestemmelse med <i>Lactobacillus plantarum</i> , som testorganisme.
Vitamin C	Efter ekstraktion med metafosforsyre tilsat oxalsyre sker separation ved brug af HPLC, og detektion og kvantifikation ved brug af UV og fluorescens detektion.
Vitamin D	EN 12821. HPLC
Vitamin E	EN 12822. HPLC
Mineraler inkl. natrium, kalium og phosphor	FM061. 1 DTU Fødevareinstituttet. ICP-AES efter trykforaskning.
Jod	FM078. 1 DTU Fødevareinstituttet. ICP-MS.
Selen	FM073. 1 DTU Fødevareinstituttet. ICP-MS.

* Hvis indhold af kostfiber er meget lavt eller ubetydeligt, kan korrektionen for kostfibre undlades. Det vil være en konkret vurdering, hvor lavt indholdet af kostfiber skal være, for at undlade korrektion herfor, som beskrevet i vejledningens afsnit 12.1.2, vedrørende kulhydratberegning.

** For de fleste naturlige fødevarer er indholdet af organisk syre uden betydning.

*** For varegrupper, hvor der er strengere krav til variation i specifikke regler, fx mejeriprodukter, skal de specifikke krav overholdes.

Oversigt over lovgivning relateret til næringsdeklaration af fødevarer

Oversigten er ikke udtømmende.

Forordninger

- *Mærkningsforordningen*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne.
- *Fødevareforordningen*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 178/2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed Med senere ændringer).
- *Anprisningsforordningen*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (med senere ændringer).
- *Berigelsesforordningen*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1925/2006 af 20. december 2006 om tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer (med senere ændringer).
- *Hygiejneforordningen*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne (med senere ændringer).
- *Hygiejneforordningen for animalske fødevarer*: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (med senere ændringer).

Love og bekendtgørelser

- *Fødevareloven*: Bekendtgørelse af lov nr. 43 af 12. januar 2016 af lov om fødevarer.
- *Næringsdeklarationsbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 910 af 24. september 2009 om næringsdeklaration m.v. af færdigpakkede fødevarer. Ophævet pr. 13. december 2014.
- *Mærkningsbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 1355 af 27. november 2015 om mærkning m.v. af fødevarer.
- *Modermælksbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 766 af 22. juni 2016 om modermælkserstatninger og tilskudsblandinger til spædbørn og småbørn.
- Bekendtgørelse nr. 765 af 22. juni 2016 om forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad til spædbørn og småbørn.
- *FSMP-bekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 792 af 23. juni 2016 om fødevarer til særlige medicinske formål.
- *Kosterstatningsbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 764 af 22. juni 2016 om kosterstatninger til vægtkontrol.
- *Næringsstoftilsætningsbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 577 af 2. juni 2016 om tilsætning af næringsstoffer til fødevarer.
- *Bekendtgørelse om visse andre stoffer*: Bekendtgørelse nr. 578 af 2. juni 2016 om tilsætning af visse andre stoffer end vitaminer og mineraler til fødevarer.
- *Transfedtbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 1427 af 3. december 2015 om indhold af transfedtsyrer i olier og fedtstoffer m.v.
- *Autorisationsbekendtgørelsen*: Bekendtgørelse nr. 1356 af 27. november 2015 om autorisation og registrering af fødevarevirksomheder m.v.

Vejledninger

- Europa-Kommissionens vejledning til brug for myndigheders kontrol med overholdelse af EU-lovgivningen med hensyn til fastsættelse af tolerancer for næringsstofværdier angivet på etiketter. December 2012. Denne kan findes på EU Kommissionens hjemmeside.
- Guidance document for competent authorities for the control of compliance with EU legislation with regard to methods of analysis for determination of the fibre content declared on a label. December 2012. Denne kan findes på EU Kommissionens hjemmeside.
- Fødevarestyrelsens vejledning nr. 9377 af 28. april 2016 om mærkning af fødevarer m.v.
- Fødevarestyrelsens vejledning nr. 9371 af 26. april 2016 om anprisningsforordningen.
- Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning, revideret 16. juni 2015. (www.foedevarestyrelsen.dk)
- Vejledning nr. 9007 af 9. januar 2015 om autorisation og registrering af fødevarevirksomheder m.v.
- Codex Alimentarius: Guidelines on Nutrition Labelling, CAC/GL-2-1985, med senere ændringer (senest revideret i 2013.)
- Codex Alimentarius: Guidelines for use of Nutrition and health Claims, CAC/GL-23-1997, med senere ændringer. (Senest revideret i 2013. Bilag vedtaget i 2009.)

Dansk lovgivning kan findes på retsinformation.dk

EU-lovgivning kan findes på [EUR-Lex](http://eur-lex.europa.eu).